

Heidi Ikonen

Finanssikriisin vaikutus rahasto-osuuksien arvonmuutoksiin

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalous

Opinnäytetyö

Toukokuu 2013

Tekijä Otsikko	Heidi Ikonen Finanssikriisin vaikutus rahasto-osuuksien arvonmuutoksiin
Sivumäärä Aika	45 sivua + 1 liitettä Toukokuu 2013
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto	Talous ja rahoitus
Ohjaaja	Lehtori Elisabeth Schauman
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten finanssikriisi vaikutti Osuuspankin viiden eri sijoitusrahaston arvoon sekä missä vaiheessa kyseiset sijoitusrahastot alkoivat elpyä finanssikriisistä. Opinnäytetyössä tutkittiin myös, milloin rahasto-osuuden arvot olivat kaikkein alhaisimmat.</p> <p>Tutkimus toteutettiin yhdistämällä kvalitatiivinen sekä kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä ja aineisto toteutettiin sijoitusneuvojan haastattelusta saatujen tietojen perusteella. Kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän avulla kerätty aineisto esiintyy työssä valittujen rahastojen rahasto-osuuksien arvojen kehityksen tarkastelussa. Tutkimuksessa tarkasteltiin valittujen rahastojen puolivuotiskehitystä sekä viiden vuoden kehitystä 15.2.2008–15.2.2013 väliseltä ajanjaksolta.</p> <p>Tutkimuksen tulokset osoittavat sijoitusrahastojen olevan hyvä pitkäaikainen sijoituskohde, sillä rahasto-osuudet kehittyvät maltillisesti, mutta vakaasti koko ajan. Vertailtavista sijoitusrahastoista finanssikriisi vaikutti OP-Horisontti 2035:een kaikista voimakkaimmin. Kyseisen rahaston rahasto-osuus laski ensimmäisen tarkasteluvuoden aikana peräti 35,71 %.</p> <p>Sijoitusrahastot ovat suosittuja sijoituskohteita muun muassa siitä syystä, että rahasto-osuudet on mahdollista lunastaa ennen ajateltua myyntipäivää. Finanssikriisin aikana sijoitusrahastoihin sijoittaneet vetivät varallisuuttaan pois rahastoista, jolloin markkinatilanne heikentyi entisestään. Markkinat toimivat tehokkaasti silloin, kun sijoituskohteiden ostajia ja myyjiä on suhteessa saman verran.</p>	
Avainsanat	arvonmuutos, elpyminen, finanssikriisi, rahasto-osuus, sijoitusrahastot

Author Title	Heidi Ikonen The effects of the financial crisis on the changes in value of mutual fund shares
Number of Pages Date	45 pages + 1 appendices May 2013
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor	Elisabeth Schauman, Senior Lecturer
<p>The purpose of this thesis was to determine how the financial crisis affected the value of the five different kinds of mutual funds of OP-Pohjola Group. The thesis also investigated at which point the investment funds began to recover from the financial crisis and when the mutual fund shares were the lowest.</p> <p>The study was performed combining qualitative and quantitative research methods. The information and research for qualitative method mainly relies on the interview with the investment advisor of the OP-Pohjola Group. The information collected with a quantitative research method was used to observe the development of the values of the investment funds. In this study the development of the investment funds was analyzed semiannually and in a five-year period between 15.2.2008–15.2.2013.</p> <p>The results revealed that the investment funds are a good form of long-term investing, because mutual fund shares are developing moderately but steadily all the time. Of the investment funds in the comparison, the financial crisis affected the OP-Horizon 2035 the most. The share of the fund in question decreased during the first examination period, as much as 35,71 %.</p> <p>Investment funds are popular investment targets, partly because mutual fund shares can be redeemed before the deliberate sales date. During the financial crisis, the people who had invested in investment funds took back their assets rapidly. Because of this, the market situation deteriorated even more. Markets work effectively, when the amount of investment target buyers is relative to the amount of sellers.</p>	
Keywords	changes in value, rebound, financial crisis, mutual fund shares, investment fund

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Työn aihe	1
1.2	Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimusongelma	1
1.3	Tutkimuksen rajaus ja aineisto	2
2	Sijoituskohteista yleisesti	3
2.1	Sijoitusrahastojen tulo Suomeen	4
2.2	Sijoituksen hajauttaminen	4
2.3	Salkunhoitajan valinta ja sijoittajansuoja	6
3	Finanssikriisi	7
3.1	Finanssikriisin synty	7
3.2	Osakemarkkinat	9
3.3	Korkomarkkinat	10
3.4	Finanssikriisin vaikutus sijoitusrahastoihin	12
4	Sijoitusrahasto tyypit	14
4.1	Korkorahastot	14
4.2	Osakerahastot ja yhdistelmärahastot	15
4.3	Erikoisrahastot	16
5	Sijoitusrahastojen riskit	18
5.1	Markkinariski ja yritysrisi	19
5.2	Korkoriski, valuuttariski ja luottoriski	19
5.3	Sharpen luku	20
5.4	Sijoitusrahastojen piilokustannukset	20
6	Sijoituksen vaiheet	22
6.1	Sijoitettavan summan määrä	22
6.2	Ajan huomioon ottaminen	23
6.3	Sijoittajan riskinsietokyky	23
6.4	Markkinoiden seuraaminen	25
7	Tutkimuksen toteutus	25

7.1	Tutkimusmenetelmät	26
7.2	Tutkimuskohteet	27
7.2.1	OP-Euro A	27
7.2.2	OP-Korkosalkku A	29
7.2.3	OP-Yrityslaina A	31
7.2.4	OP-Suomi Arvo A	33
7.2.5	OP-Horisontti 2035	35
7.3	Aineiston keräys ja käsittely	38
8	Tulokset	38
8.1	Sijoitusneuvojan näkemykset	38
8.2	Sijoitusrahastojen kehityksen arviointi	40
9	Johtopäätökset ja yhteenveto	43
	Lähteet	46
	Liitteet	
	Liite 1. Haastattelukysymykset	

1 Johdanto

1.1 Työn aihe

Sijoittaminen on yleistynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana huomattavasti. Yleistymistä on edesauttanut sijoitusmuotojen lisääntyminen sekä ihmisten halu saada rahoilleen vastinetta. Sijoitusmuotoja on nykypäivänä paljon erilaisia, mikä houkuttelee sijoittajia tarttumaan ja tutustumaan uusiin sijoituskohteisiin. Kohteita on niin riskinotto valmiille sijoittajalle, kuin myös niille jotka eivät ole valmiita ottamaan riskiä. Kaikki sijoittajat ovat erilaisia, sillä he tietävät oman riskinsietokykynsä ja halun saavuttaa erilaisia tuloksia. Tämän vuoksi myös sijoituskohteita on paljon ja valikoimasta on syytä ottaa selvää, mikä olisi juuri itselleen sopiva vaihtoehto.

Sijoittajan on huomioitava sijoitusta tehdessään oma riskinsietokykynsä, sijoituksen aika, sijoitukseen liittyvät riskit sekä tuotto-odotukset. Mikään sijoituskohde ei ole riskitön, vaan jokainen sijoitus sisältää riskejä, joihin ei itse pysty vaikuttamaan. Hajauttamisella voidaan pienentää riskiä, mutta inflaatorisikiin ei voi vaikuttaa, eikä systemaattista markkinariskiä voi poistaa hajauttamisenkaan avulla.

Opinnäytetyön aiheen valitsin oman kiinnostukseni vuoksi sijoittamiseen ja sijoitusrahastoihin liittyen. Aihe on ajankohtainen ja mielenkiintoinen, sillä finanssikriisillä oli suuri vaikutus sijoitusrahastojen arvonmuutoksiin vielä pidemmän aikaa finanssikriisin puhkeamisen jälkeen. Rouvisen ja Ylä-Anttilan (2010, 7) mukaan finanssikriisi iski Suomeen muita kehittyneitä maita selkeämmin ja suuremmin muun muassa viennin romahtamisen sekä bruttokansantuotteen pienentymisen vuoksi. Aihe tuntuu olevan suomalaisille kuitenkin hiukan vieras, joten tämän vuoksi halusin lähteä perehtymään finanssikriisin todelliseen vaikutukseen. Sijoituskohteista valitsin juuri sijoitusrahastot, koska niiden arvonmuutoksien avulla näkee laajemmin yritysten tilan laman aikana, toisin kuin yksittäisten osakkeiden.

1.2 Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimusongelma

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, mihin sijoitusrahastoon vuosien 2007–2009 finanssikriisi vaikutti eniten sekä seurata rahastojen kehitystä 15.2.2008–

15.2.2013 väliseltä ajanjaksolta. Tutkimuksen avulla pyritään selvittämään, missä vaiheessa kyseiset rahastot alkoivat elpyä taloustaantumasta.

Opinnäytetyön tutkimusongelmana on selvittää, miten finanssikriisi vaikutti Osuuspankin viiteen eri sijoitusrahaston arvonmuutoksiin, sekä kuinka nopeasti finanssikriisin jälkeen kyseiset sijoitusrahastot alkoivat elpyä? Tutkimusongelmaa selvitetään jokaisen sijoitusrahaston kohdalla samalla tavalla seuraavien tutkimuskysymysten avulla.

- Mikä oli rahasto-osuuden arvo finanssikriisin iskiessä?
- Milloin rahasto-osuuden arvo oli kaikista alhaisin?
- Milloin rahasto-osuuden arvo palasi ennalleen?
- Miten rahasto-osuuden arvo on kehittynyt prosentuaalisesti viimeisen viiden vuoden aikana?

1.3 Tutkimuksen rajaus ja aineisto

Tutkimus on rajattu yhden pankkipalveluita tarjoavan yrityksen viiteen eri sijoitusrahastoon. Tutkimuksessa keskitytään tutkimaan Osuuspankin viittä eri sijoitusrahastoa, jotka ovat ominaisuuksiltaan erilaisia. Vertailtavina sijoitusrahastoina toimivat OP-Euro A (rahamarkkinarahasto), OP-Korkosalkku A (keskipitkän koron rahasto), OP-Yrityslaina A (joukkovelkakirjalaina), OP-Suomi Arvo A (osakerahasto) sekä OP-Horisontti 2035 (rahastojen rahasto). Sijoituskohteet ovat ominaisuuksiltaan erilaisia, mikä luo näin ollen hyvän vertailuasetelman eri sijoitusvaihtoehtojen välillä. Kyseiset sijoitusrahastot ovat saman yrityksen tarjoamia sijoitusvaihtoehtoja, jotka toimivat markkinoilla kuitenkin keskenään kilpailevina sijoituskohteina.

Yhtenä kriteerinä sijoitusrahastojen valintaan vaikutti oma sijoituskohteeni, jonka halusin ottaa tähän opinnäytetyöhön mukaan. Olin aikaisemmin sijoittanut Osuuspankin sijoitusrahastoon, joten päätin sen vuoksi rakentaa tutkimuksen pelkästään Osuuspankin tarjoamien sijoitusrahastojen väliltä. Kattavasta sijoitusrahastovalikoimasta päädyin yllämainittuihin viiteen sijoitusrahastoon muun muassa niiden eri ominaisuuksiensa vuoksi.

Tutkimus rajattiin viiden vuoden kehityksen arviointiin ja aikaväli muodostui Osuuspankin Internet-sivustojen antamien tietojen perusteella. Rahastoyhtiön omilla Internet-sivustoilla näkyy jokaisen sijoitusrahaston kurssitiedot viimeiseltä viiden vuoden aikaväliltä, joita hyödynnän tässä työssä rahasto-osuuksien kehityksen arvioinnissa. Tutki-

muksen aikaväli muodostui siis 15.2.2008–15.2.2013 siitä syystä, että en saanut työhöni sijoitusrahastojen rahasto-osuuksien tietoja heti alkuvuodesta 2008 lähtien.

Opinnäytetyön aineistona tulen käyttämään ennen kaikkea sijoitukseen ja finanssikriisiin liittyvää kirjallisuutta sekä haastatellun henkilön näkökulmia sijoittamiseen ja sen yleistymiseen liittyen. Lisäksi aineistossa esiintyy haastatellun sijoitusneuvojan antamia kommentteja sijoituskohteiden kannattavuudesta ja hänen omista näkemyksiään finanssikriisiin vaikutuksesta suomalaisiin sijoittajiin.

2 Sijoituskohteista yleisesti

Sijoituskohteita on nykyään paljon ja ne poikkeavat toisistaan ominaisuuksiensa, kustannusten sekä riskin ja tuotto-odotusten välillä. Riski kulkee käsi kädessä tuotto-odotuksen kanssa, sillä mitä suurempi tuotto-odotus sijoittajalla on, sitä suurempi on myös sijoituskohteen riski. Voidaan siis sanoa, että tuottoa ei synny, mikäli sijoittaja ei ole valmis ottamaan riskiä. Kuvio 5 kuvaa riskin ja tuotto-odotuksen suhdetta keskenään. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2007, 95.)

Sijoituskohteet voidaan jakaa kahteen eri ryhmään; suoriin ja välillisiin sijoituskohteisiin. Kallunkin, Martikaisen ja Niemelän mukaan muun muassa kiinteistöt, joukkolainat, osakkeet, rahamarkkinasijoitukset sekä talletukset kuuluvat suoriin sijoituskohteisiin ja välillisiin sijoituskohteisiin kuuluu vakuutussidonnaiset ja sijoitusrahastot. Suoria sijoituskohteita suosiva osakkeisiin sijoittava, odottaa parempaa tuottoa, kuin mitä talletuksista ja joukkolainoista voi saada. Kirjailijat kuvaavat sijoittajan, joka sijoittaa varallisuuttaan talletuksiin ja valtion joukkolainoihin, saavan sijoitetun pääoman varmasti takaisin. Lisäksi heidän mukaan niihin sijoittavat tietävät niistä kertyneen korkotuoton ennakkoon. Osakkeisiin sijoittavan tuottoa ei taas pysty määrittelemään etukäteen, sillä osakkeiden tuotto määräytyy osakemarkkinoiden mukaisesti. Osakkeet hinnoitellaan osakemarkkinoiden mukaisesti, jolloin riski ja osakkeista saatava tuotto on määritelty keskenään oikein. (Kallunki ym. 2007, 95–96, 102.) Tässä opinnäytetyössä kerron tarkemmin sijoitusrahastoista, sillä olen valinnut tähän työhön viisi Osuuspankin eri sijoitusrahastoa.

2.1 Sijoitusrahastojen tulo Suomeen

Puttosen ja Revon mukaan Suomeen rantautuneet rahastot tulivat suhteellisen huonoon aikaan. Pörssiromahdus tuli pian ensimmäisten rahastojen saapuessa, jolloin moni suomalainen koki kovan takaiskun rahastoihin sijoittamisessa. Suomeen sijoitusrahastot tulivat vuonna 1987. Pörssiromahdus ja lama vaikuttivat negatiivisesti rahastosäästäjien innostuneisuuteen sijoittaa varallisuuttaan rahastoihin. Taloustilanteen kehittyttyä vuonna 1997 sijoitusrahastot alkoivat jälleen kiinnostaa suomalaisia. Sijoitusrahastojen yhtenä houkuttelevuutena toimi Nokian silloiset huimat tuotot. (Puttonen & Repo 2011, 158–159.)

Puttonen ja Repo kuvailevat kirjassaan, että rahastosijoittajat ovat toimineet samalla tavalla jo vuosia. Ennen rahastosijoittajat sijoittivat omaisuuttaan rahastoihin silloin, kun ne olivat hintavia, mutta ei silloin kun rahastot olivat edullisimpia. Sama ajattelutapa on myös nykypäivän sijoittajilla, sillä moni sijoittaja pelkää menettävänsä varallisuuttaan entisestään. (Puttonen & Repo 2011, 159–160.)

2.2 Sijoituksen hajauttaminen

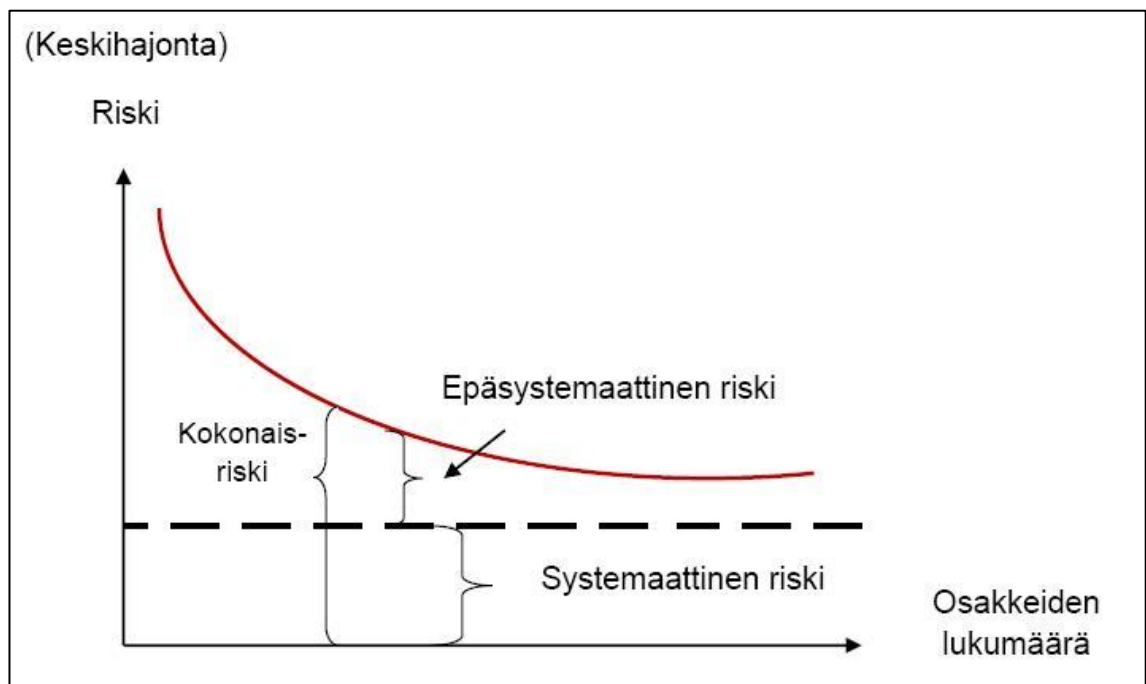
Sijoittajan yhtenä tärkeänä tehtävänä sijoituspäätöstä tehdessään on miettiä sijoituksen hajauttamista eri toimialoilla toimiviin osakkeisiin, joukkolainoihin tai kiinteistöihin. Hajauttamisen suurin hyöty piilee esimerkiksi kurssiheilahdusten yhteydessä. Kattavasti ja maltillisesti suunniteltu osakerahasto pärjää markkinoilla huomattavasti paremmin, kun rahasto on rakennettu monen eri toimialan osakkeiden varaan. Esimerkiksi, jos sijoittajan salkussa olisi vain yhden toimialan osakkeita ja kurssit tipahtaisivat rajusti, niin tällöin salkun arvo laskisi myös voimakkaasti. (Kallunki ym. 2007, 60, 64, 70.)

Kouvalainen kiteyttää artikkelissaan, että hajauttaminen kannattaa, sillä hajauttaminen tuo sijoittajalle turvaa ja tuottoa. Hän kuvailee, että eri toimialoille sijoittamisen lisäksi sijoittajan tulisi hajauttaa maantieteellisesti, ajallisesti sekä eri sijoitusinstrumentteihin. Tehokas hajauttaminen koostuu siis neljästä eri hajautuksesta. (Kouvalainen 2011.)

Niskaset kuvailevat kirjassaan, että tutkimusten perusteella hyvin hajautettu portfolio sisältää 10–15 eri toimialoilla olevia osakkeita. Kun sijoituskohteita on salkussa enemmän, voidaan puhua hajauttamisesta ja epäsystemaattisen riskin pienentämisestä.

Epäsystemaattinen riski tunnetaan myös yritysriskinä, josta on kerrottu tarkemmin kapaleessa 5.1. (Niskanen & Niskanen 2010, 183.)

Alla oleva kuvio 1 kiteyttää riskin pienentämistä hajauttamisen avulla. Osakkeiden lukumäärän kasvaessa, voidaan havaita epäsystemaattisen riskin pienenevän, jolloin kokonaisriski pienenee huomattavasti. Kokonaisriskiin vaikuttaa epäsystemaattinen ja systemaattinen riski, joten kun salkku on hajautettu tehokkaasti, jäljelle jää vain systemaattinen riski.

Kuvio 1. Riskin pienentäminen hajauttamisen avulla (Mukaiillen Niskanen & Niskanen 2010, 183).

Kallunki, Martikainen ja Niemelä pyrkivät muistuttamaan teoksessaan sijoittajille, että hajautetun salkun tuotto-odotus muodostuu pelkästään systemaattisesta markkinariskistä, jolloin epäsystemaattinen riski olisi sijoittajan kannalta suotuisaa poistaa kokonaan. Näiden perustelujen ansiosta, voidaan todeta hajauttamisen olevan kannattavaa, sillä miksi sijoittaja haluaisi ottaa ylimääräistä riskiä, jos riskin ottaminen ei vaikuta osakesalkun tuotto-osuuteen? (Kallunki ym. 2007, 64, 70.)

2.3 Salkunhoitajan valinta ja sijoittajansuoja

Erola kuvaa uskottavasti kirjassaan ”Paras sijoitus–itsepuolustusopas sijoittajille”, että salkunhoitajat pyrkivät tekemään työtänsä niin hyvin kuin vain mahdollista sijoittajan sekä hänen itsensä vuoksi. Salkunhoitajia on nykypäivänä paljon ja Erola painottaa kirjassaan, että salkunhoitajaa ei kannattaisi valita pelkän historiakatsauksen vuoksi, sillä aikoinaan menestyneet rahastot eivät takaa taetta tulevaisuuden menestymiseen. Menestyneet salkunhoitajat eivät useimmiten onnistu pitämään titteliään yllään kovin pitkään, sillä markkinat muuttuvat koko ajan ja salkunhoitajien tuuri muuttuu vuosien mukana. (Erola 2012, 45.)

Artikkelissa ”Ahneutta vai sijoittajansuojaa” Satu Kouvalainen on kuvaillut sijoittajan muistia yleisesti ottaen. Hänen mukaansa sijoittajan muisti on valikoiva kaupankäyntihetkestä. Monet sijoittajat muistavat sijoitushetkestä sen, että myyjä on todennut sijoituskohteen olevan riskitön, mutta sijoituskohteella on poikkeuksellisen hyvä tuotto. Kriisitilanteen vallitessa monet sijoittajat tekivät valituksia pankkien sekä sijoitusrahastoyhtiöiden toiminnoista. Valitusten määrän vuoksi sijoittajansuojaa on parannettu entisestään ja nykypäivänä muun muassa rahastoyhtiöiden myyntiorganisaatiolle tehdään sisäisiä ohjeita sekä menettelytapaohjeistusta, jota myös seurataan. (Kouvalainen 2011.)

Kaupankäynti tilanteessa myyjä tekee sijoittajalle ennen sopimuksen tekoa sijoittajakuva kartoituksen, jossa selvitetään sijoittajan riskinsietokyky, taloudellinen tilanne sekä sijoituskokemus. Lisäksi sijoittajalle annetaan sijoituskohteesta lainmukaiset tiedot ja ominaisuudet. Tämä käytäntö takaa sijoittajalle sekä rahastoyhtiölle luotettavan ja oikeaoppisen tavan solmia sopimus. Kouvalainen suosittelee sijoittajia sijoittamaan varallisuuttaan vain sellaisiin sijoituskohteisiin, joiden strategiasta hänellä on käsitystä. Sijoituskohteen valinta tulisi siis miettiä oman näkemyksen avulla, eikä luottaa myyjän tai salkunhoitajan näkemyksiin sokeasti. (Kouvalainen 2011.)

3 Finanssikriisi

3.1 Finanssikriisin synty

Finanssikriisit ovat yleisesti ottaen pitkäkestoisia sekä seurauksiltaan järjestyttäviä. Finanssikriisin syntyyn on monia vaikuttavia tekijöitä, joista Suvanto ja Virolainen ovat kertoneet ”Kriisin jälkeen” kokoamateoksessa. He kertovat, että finanssikriisi sai alkunsa Yhdysvalloissa 9.8.2007, kun yön yli korot nousivat epätavallisen korkeiksi. Euroopan keskuspankki (EKP) reagoi tapahtumiin alusta alkaen vakavissaan ja siirsi markkinoille 95 miljardia euroa likviditeettiä pankkien lainanottoa varten. (Suvanto & Virolainen 2010, 60.)

Holmström taas kuvailee häiriön alkaneen jo alkuvuonna 2007 subprime-kriisin vaikutuksena, kun pankit ajautuivat vaikeuksiin jaettuaan asuntoluottoja vastuuttomasti. Subprime-kriisin seurauksena oli finanssikriisin synty, kun vuonna 2008 yhdysvaltalaiset investointipankit Bear Stearns sekä Lehman Brothers ajautuivat konkurssiin. Lehman Brothersin vararikoon joutuminen aiheutti suuren paniikin niin USA:ssa kuin Euroopassakin, koska Lehman Brothers oli merkityksellinen investointipankki. (Holmström 2010, 48–50.)

Lordon analysoi teoksessaan ”Rahamylyt kuriin” eri kriisejä, joita on esiintynyt vuodesta 1987 lähtien Wall Streetin romahduksen jälkeen. Hänen mukaansa rahoitusmarkkinat ovat antaneet valheellisia lupauksia markkinoille sijoitettavien pääomien optimaalisen kohdentamisen tehokkuudesta sekä riskienhallinnasta. Pääomien optimaalinen kohdentaminen ei näyttänyt toimivan IT-kuplan puhkeamisen yhteydessä. Sijoittajat innostuivat sijoittamaan varallisuuttaan yrityksiin, joilla oli mullistavia liikeideoita ilman näyttöä yrityksen todellisesta kannattavuudesta. Uudet yritykset, jotka olivat keksineet mullistavia liikeideoita, ajautuivat konkurssiin pian ja tämän seurauksena monet sijoittajat menettivät varallisuutensa, kuin savuna ilmaan. Yritykset, joihin sijoittajat olivat sijoittaneet varallisuuttaan ei olleet varautuneet aiheutuneeseen tilanteeseen ja yrityksillä ei ollut minkäänlaisia mahdollisuuksia selviytyä kriisistä. IT-kuplan jälkeen monet yritykset fuusioituivat keskenään ja Londenin mukaan fuusioitumisesta seurasi enimmäkseen fiaskoja. (Lordon 2010, 20–21.)

Terhemaa on kuvaillut artikkelissaan ”Luottojohdannaiset vähentävät pankkien luottoriskejä”, mitä luottojohdannaisilla tarkoitetaan. Hänen mukaansa pankit voivat luottojohdannaisten avulla määrittää luottoriskiasemaa. Luottojohdannaisten tärkeimpänä mittarina on luottoriskiswap, joka tunnetaan myös CDS-vakuutus sopimuksena. CDS-luottojohdannaisten myyjä huolehtii luoton riskistä maksua vastaan. Hänen mukaansa suojauksen myyjän tulee aina korvata suojauksen ostajalle mahdolliset tappiot. (Terhemaa 2004.)

Lordonin mukaan luottojohdannaisten esittämä lupaus riskienhallinnan hoitamisesta ei pitänyt täysin paikkaansa. Luottojohdannaiset oli esittänyt lupauksen riskien paloittelu- misesta sekä erottelemisesta, jolloin riski pienenee sijoittajan oman riskinsietokyvyn mukaan. Hänen mukaansa kokonaisriski kasvoi johdannaisten vuoksi niin suureksi, että sitä ei pystynyt hallitsemaan. Tämän seurauksena oli pankkimaailmassa odottamaton luottamus kriisi. Lordonin mukaan pääomien optimaalisella kohdentamisella sekä riskienhallinnalla on merkitystä kriisien syntyyn. (Lordon 2010, 22.)

Vuosina 2007–2009 koettu finanssikriisi on poikkeuksellinen aikaisempiin kriiseihin nähden, sillä kriisi vaikutti lähes kaikkiin maihin, niin myös Suomeen. Rouvisen ja Ylä-Anttilan mukaan finanssikriisin vaikutusta verratessa Suomeen ja muihin kehittyneisiin maihin, he toteavat finanssikriisin vaikuttaneen Suomeen muita maita voimakkaammin. Seurauksena oli viennin romahtaminen sekä bruttokansantuotteen pieneneminen. (Rouvinen & Ylä-Anttila 2010, 7.) Puttonen on esittänyt kirjassaan, että vienti ja tuonti romahtivat toukokuussa vuonna 2009 peräti 41 prosenttia edellisen vuoden toukokuun tietoihin verrattaessa (Puttonen 2009, 116–117).

Väyrynen kuvailee kokoamateoksessa ”Kriisin jälkeen” finanssikriisin olleen syvä ja nopea. Hän kuvailee yleisen käsityksen mukaisesti finanssikriisin yhdeksi oleelliseksi syyksi liian suuren riskinoton sallimisen sekä rahapolitiikan liiallisen joustamisen. Hän kertoo teoksessaan myös IMF:n tekemän laskelman tuloksista. Laskelman perusteella maailmantaloudessa on ollut yhteensä 88 pankkikriisiä viimeisen neljän vuosikymmenen aikana. Finanssikriisi on uusiutuva, mutta sen syntyyn ja ajankohtaan pystyy vaikuttamaan hänen mukaansa tiukemman rahapolitiikan avulla. (Väyrynen 2010, 114–117.)

Harakka kiteyttää ”Luoton loppu” teoksessaan henkilökohtaisen ahneuden olevan yksi syy finanssikriisiin syntyyn. Hänen mukaansa halvan rahan helppo saatavuus, vastuuttomien rahoitusriskien ottaminen, sekä henkilökohtainen ahneus ovat osasyitä finanssikriisin syntymiseen. Hän myös kuvailee Yhdysvaltain kokemaa hurjaa luottojärjestelmän muutosta, kun arvopaperistetut lainat siirtyivät riskirahastoihin ja sijoitusyhtiöiden haltuun, joita ei valvottu mitenkään, koska niiden toiminnasta ei ollut viranomaisilla tietoa. Hänen mukaansa luottoarvopapereita rahoitettiin vuoden 2006 aikana jopa 80 %, ilman valvontaa. Tämän vuoksi hänen mielestään valvontaa ei voida syyttää finanssikriisin synnystä, sillä finanssikriisi toimeenpantiin valvonnan ulottumattomissa. (Harakka 2009, 31, 125, 132.)

3.2 Osakemarkkinat

Puttonen kuvailee kirjassaan ”Elämää taantuman keskellä” maailmanlaajuisesti finanssikriisin vaikutusta osakepörssien markkina-arvon muuttumiseen vuoden 2008 aikana. Alkuvuonna koko maailman osakepörssien arvo oli yli 50 tuhatta miljardia dollaria, kun taas loppuvuonna osakepörssien arvo oli vähentynyt alle 40 miljardiin dollariin. Kuten luvuista voidaan todeta, osakepörssit kokivat järkyttävän laskun kyseisenä vuotena sekä osakepörssiin sijoittavat kärsivät suuret tappiot. (Puttonen 2009, 20.)

Seuraavalla sivulla olevaan kuvioon 2 on koottu OMX Helsinki_GI kurssikehityksen tiedot 1.1.2008–31.12.2008 väliseltä ajanjaksolta. Kuviosta 2 voidaan havaita finanssikriisin vaikutus osakkeiden jyrkkään laskuun kyseisenä aikana. Kuvio 2 todentaa Puttosen kirjoituksen pitävän paikkaansa, sillä kuten aikaisemmin mainitsin, osakekurssien arvo oli vähentynyt alkuperäisestä markkina-arvosta huomattavasti. Osakemarkkinat laskivat vuoden 2008 aikana 50,72 %, mistä puhutaan edelleen vielä tänäkin päivänä. OMX Helsinki_GI osakkeen arvo oli 2.1.2008 17 325,55 €, mutta vuoden lopussa 30.12.2008 markkina-arvo oli vain 8 537,35 €. (Nasdaq OMX Helsinki 2013.)

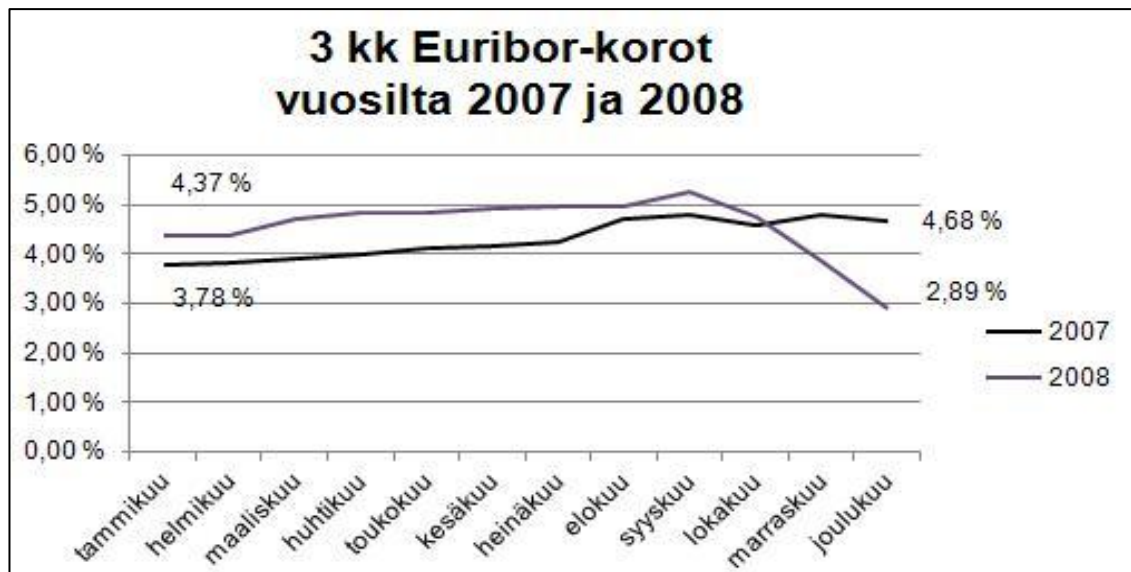
Kuvio 2. Osakemarkkinat vuonna 2008 (Nasdaq OMX Helsinki 2008).

3.3 Korkomarkkinat

Tässä luvussa kuvailen korkomarkkinoissa tapahtuvaa muutosta vuoden 2008, 3 kk ja 12 kk Euribor-korkojen avulla. Kappaleessa on vertailtu myös vuoden 2007, 3 kk Euribor-korkojen käyttäytymistä vuoden 2008, 3 kk Euribor-korkoihin. Suomen Pankki sivuston mukaan Euriborkorot lasketaan euromääräisillä rahamarkkinoilla toimivien pankkien antamien noteerausten perusteella Suomen aikaan kello 12.00. Euribornoteerauksissa ei oteta huomioon ylimpiä ja alimpia 15 % tarjouksia, vaan muista lasketaan painottamaton keskiarvo. Euriborkorot ilmoitetaan 1 viikosta 12 kuukauteen. (Suomen Pankki 2013.)

Nikkisen, Rothoviuksen ja Sahlströmin mukaan sijoittajan yhtenä riskinä on korkoriski, joka esiintyy velkakirjan arvon laskuna silloin, kun korkotaso nousee. Korkoriski toimii myös toiseen suuntaan, eli korkojen laskun myötä velkakirjan arvo nousee. Heidän mukaansa korkorahaston tuoton kannalta sijoittaja hyötyy korkomarkkinoiden laskusta. (Nikkinen, Rothovius & Sahlström 2008, 94–95.)

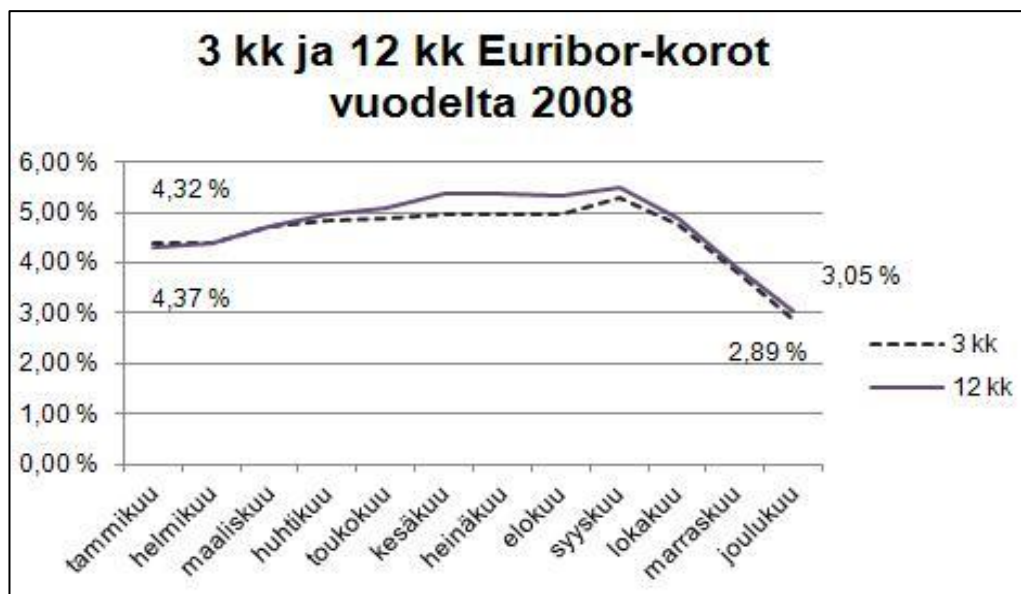
Kuviota 3 tarkisteltaessa tarkemmin huomataan vuosien 2007 ja 2008 Euribor-korkojen käyttäytyvän eritavalla. Vuoden 2007 Euribor-korot ovat kasvaneet tasaisesti koko vuoden mittaan ylöspäin, kun taas vuoden 2008 korkokäyrää tutkittaessa havaitaan koron laskeminen.

Kuvio 3. Vuoden 2007 ja 2008, 3 kk Euribor-korot (Global rates 2007, 2008).

Kuten kuviosta 3 käy ilmi, tammikuussa vuonna 2007, 3 kk Euribor-korko oli 3,78 %, kun taas joulukuussa samana vuonna se oli 4,68 %. 3 kk Euribor-korot olivat kehittyneet kyseisenä ajanjaksona 0,9 prosenttiyksikköä. Tarkasteltaessa vuoden 2008, 3 kk Euribor-korkoja, voidaan havaita, että tammikuussa kyseinen korko oli 4,37 % ja loppuvuonna korko oli 2,89 %. 3 kk Euribor-korko oli laskenut kyseisenä vuonna 1,48 prosenttiyksikköä. Vuoden 2007 ja 2008, 3 kk Euribor-koroissa tapahtui siis täysin vastavertainen muutos. Tarkastelujaksona ensimmäisenä vuotena 3 kk Euribor-korko nousi, kun taas toisena vuotena kyseinen korko laski huomattavasti. (Global rates 2013.)

Seuraavalla sivulla olevaan kuvioon 4 on koottu vertailukohteiksi 3 kk ja 12 kk Euribor-korot kuukausittain vuodelta 2008. Alkuvuonna korot olivat hyvin tasaisia keskenään, mutta loppuvuoteen mennessä huomataan 12 kk Euribor-koron olevan hiukan suurempi, kuin 3 kk Euribor-korko. Vuoden 2008 aikana 12 kk Euribor-korot laskivat 1,27 prosenttiyksikköä, kun taas samalla ajanjaksolla 3 kk Euribor-korot laskivat 1,48 prosenttiyksikköä, niin kuin jo aikaisemmin mainitsin. (Global rates 2013.)

Kuvio 4. Vuoden 2008, 3 kk ja 12 kk Euribor-korot (Global rates 2008).

3.4 Finanssikriisin vaikutus sijoitusrahastoihin

Sokala kuvailee vuoden 2008 talouskriisin tapahtumia päiväjärjestyksessä. Hänen mukaansa osakekurssit romahtivat 21.1.2008 maailmanlaajuisesti 5–7 %, mikä tukee aikaisemmin mainitsemani Puttosen näkemyksiä osakepörssien arvon laskemiseen. Artikkelin mukaan Yhdysvallan keskuspankki alensi seuraavana päivänä ohjauskoron 3,5 prosenttiin 4,25 prosentista, mikä on suuri muutos. (Sokala 2011.)

Artikkelissaan ”Finanssikriisi raateli rahastot” Seija Holtari kuvailee, kuinka kuukausisäästäminen hajauttaa sijoituksen riskiä. Holtari painottaa artikkelissaan valtionlainojen sekä hyväkorkoisten talletustilien kannattavuutta finanssikriisin iskiessä. Sijoittaja, jolla oli valtionlainaa finanssikriisin iskiessä rahastosalkussa, pääsi nauttimaan muita paremman tuoton. Hänen mukaansa lähes kaikkien yhdistelmärahastojen tuotto oli kolme seuraavaa vuotta miinuksella. Yhdistelmärahastot kärsivät osakkeiden arvon alenemisesta sekä huonoista korkotuotoista. (Holtari 2008.)

Talouselämä-lehden artikkelissa ”Rahastot söivät suomalaisilta 13 miljardia” kuvataan suomalaisten sijoitusrahastojen alamäkeä finanssikriisin aikana. Artikkelin mukaan suomalaiset sijoitusrahastoihin sijoittaneet vetivät varallisuuttaan pois kuukauden aikana yli viisi miljardia euroa. Sijoitusrahastojen arvo oli syyskuun lopussa vuonna 2008 50,5 miljardia euroa, mutta lokakuun lopussa sijoitusrahastojen arvo oli enää vain 45,1

miljardia euroa. Sijoittajat yrittivät pelastaa varallisuutensa kaikin keinoin, mutta kurssilaskulla oli huomattavan suuri merkitys. Pääomaa sijoittajat vetivät rahastoista pois kuukauden aikana yhteensä 1,9 miljardia euroa, mutta kurssilaskun myötä rahastojen arvo aleni lisäksi 3,5 miljardia euroa. (Rahastot söivät suomalaisilta 13 miljardia 2008.)

Artikkeli ”Rahastot söivät suomalaisilta 13 miljardia” todistaa sijoittajien tekemät suuret muutokset sijoitusrahastoihinsa kyseisenä ajanjaksona. Artikkelissa kuvataan myös suomalaisten sijoitusrahastojen lunastusten ja arvonmenetysten tilannetta vuoden 2007 heinäkuusta alkaen 10.11.2008 asti. Artikkelin kirjoittajan mukaan rahastosuuksien arvonmuutoksen vuoksi sijoitusrahastoihin sijoittaneet ovat menettäneet kyseisen ajanjakson aikana yhteensä noin 13 miljardia euroa. Hän painottaa kuitenkin artikkelissaan, että koko menetetty summa ei koske suomalaisten suoria sijoituksia, vaan laskuissa on otettu huomioon kuvitteelliset voitot. (Rahastot söivät suomalaisilta 13 miljardia 2008.)

Moni rahastosijoittaja vaihtoi sijoituskohdetta finanssikriisin aikana, koska sijoitusrahastojen tilanne ei vaikuttanut kannattavalta. Heiskanen mukaan pankit tarjosivat sijoittajille mahdollisuuden siirtää varallisuutensa määräaika- ja sijoitustileille. Pankit mainostivat tilejä aktiivisesti ja lupasivat sijoittajille varman viiden prosentin tuoton, mikä oli hyvä sijoitusvaihtoehto kyseisenä ajanjaksona. (Heiskanen 2008.)

Talouselämä-lehden artikkelissa ”Ja paras paikka sijoittaa rahasi on...” kuvataan nimensä mukaisesti, mihin varallisuus olisi kannattanut finanssikriisin alussa sijoittaa kyseisenä ajanjaksona. Artikkelin kirjoittaja toteaa talletustilien sekä pääomaturvatuotteiden sijoituskohteiden olleen paras ratkaisu varallisuuden säilyvyyden vuoksi. Pääomaturvatuotteet suojaavat sijoitetun pääomanmäärän, mutta tuotto on rajattu. (Ja paras paikka sijoittaa rahasi on... 2007.)

Finanssikriisillä oli siis suuri merkitys sijoitusrahastoissa tapahtuviin muutoksiin vuosien 2007–2009 välisenä aikana. Kyseisenä ajanjaksona artikkeleista saatujen tietojen perusteella voidaan todeta talletustilien ja pääomaturvatuotteiden olleen paras ratkaisu varojen säilyvyyden vuoksi. Heiskanen kuvaa hyvin suomalaisten käyttäytymistä sijoitusten riskinpientämisestä kovan paikan tullessa. Artikkelissa on haastateltu Nordean toimitusjohtajaa Jari Kivihuhtaa, joka kiteyttää haastattelussa, että sijoitusrahastoista on nostanut varojaan pois sekä yksityissijoittajat että instituutiot. (Heiskanen 2008.)

Finanssikriisillä on myös sijoitusrahastojen arvonalentumisen lisäksi monia muita seurauksia. Korkmanin, Lassilan ja Valkosen mukaan kriisit kasvattavat aina julkista velkaa. Heidän mukaansa finanssikriisi näkyy eläkerahastojen ja finanssivarallisuuden arvonalentumisissa sekä kestävyysvajeen kasvuna, kun velka nousee. Kestävyysvajeella tarkoitetaan valtion menojen ja tulojen tasapainottamista. Työttömyysmenojen kasvu sekä verotulojen pieneneminen finanssikriisin aikana vaikuttaa hyvinvointivaltion velkaantumiseen. (Korkman, Lassila & Valkonen 2010, 234–236.)

4 Sijoitusrahasto tyypit

Sijoitusrahasto on yksi sijoittamisen tarjoamista vaihtoehtoista. Kallunkin, Martikaisen ja Niemelän mukaan sijoitusrahastotyyppinä ovat korkorahastot, osakerahastot, yhdistelmärahastot sekä erikoisrahastot. Sijoitusrahaston omistaa siihen sijoittaneet sijoittajat ja sijoitusrahasto voi koostua niin arvopapereista, joukkolainoista, rahamarkkinainstrumenteista, käteisestä kuin myös osakkeista. (Kallunki ym. 2007, 131–133.)

Seuraavissa luvuissa käsittelen näitä eri rahastotyyppinä. Kallunkin, Martikaisen ja Niemelän mukaan sijoitusrahaston rahastopääoma vaihtelee sijoittajien ostokäyttäytymisen sekä rahasto-osuuksien arvojen muuttuessa. Heidän mukaansa sijoittajien tekemillä rahasto-osuuksien ostoilla ja niiden myymisillä on vaikutusta sijoitusrahaston rahastopääomaan. Sijoittajan varallisuus sijoitetaan aina hänen valitsemaansa sijoituskohteeseen. (Kallunki ym. 2007, 132.)

4.1 Korkorahastot

Korkorahastot voidaan jakaa, lyhyen-, keskipitkän- ja pitkän koron rahastoihin sekä korkean riskin yrityslainarahastoihin. Rahastot poikkeavat toisistaan muun muassa laina-aikojen vuoksi. Seuraavalla sivulla olevasta taulukosta 1 havaitaan korkorahastojen eroavaisuudet toisistaan. (Kallunki ym. 2007, 133.)

Taulukko 1. Yhteenveto korkorahastojen eroavaisuuksista (Kallunki ym. 2007,133).

	<i>Lyhyen koron rahasto</i>	<i>Keskipitkän koron rahasto</i>	<i>Pitkän koron rahasto</i>	<i>Korkean riskin yrityslainarahastot</i>
<i>Sijoituksen kesto</i>	noin muutama kuukausi–1 v.	1–2 v	monta vuotta	monta vuotta
<i>Sijoituksen riski</i>	pieni	keskisuuri	suuri	suuri
<i>Sijoituksen tuotto-odotus</i>	pieni	keskisuuri	suuri	suuri

Puttonen ja Repo kuvailevat kirjassaan lyhyen koron rahaston laina-ajaksi alle vuoden. Lyhyen koron rahasto tunnetaan toisella nimellä pankkitilinä, sillä siitä saatava tuotto on hiukan parempi käyttötiliin verrattaessa. Lyhyen koron rahasto sisältää pienen riskin, mutta rahaston etuna on rahojen pois ottaminen rahastosta kesken määräajan. (Puttonen & Repo 2011, 34.)

Lyhyen koron rahaston kuvailemisen lisäksi, Puttonen ja Repo ovat määritelleet keskipitkän koron ominaisuudet. Heidän mukaansa keskipitkän koron rahastot sijoittavat varallisuutta sekä lyhyt- että pitkäaikaisiin korkoinstrumentteihin (Puttonen & Repo 2011, 34). Kallunkin, Martikaisen ja Niemelän mukaan keskipitkän koron rahastojen sijoitus aika on 1–2 vuotta (Kallunki ym. 2007, 133).

Tuhkasen mukaan pitkän koron rahastoilla on suurempi riski, kuin lyhyen koron rahastoilla, sillä rahastoilla on suurempi tuotto-odotus. Pitkän koron rahastoissa sijoitetaan Tuhkasen mukaan muun muassa pitkäaikaisiin, esimerkiksi valtioiden, kuntien tai yritysten liikkeelle laskemiin joukkovelkakirjalainoihin. Niiden laina-aika on aina yli yhden vuoden. (Tuhkanen 2006, 204–205.) Kallunkin, Martikaisen ja Niemelän mukaan korkean riskin yrityslainat tunnetaan high yield-rahastoina, jotka omaavat nimensä mukaisesti suuren riskin (Kallunki ym. 2007, 133).

4.2 Osakerahastot ja yhdistelmärahastot

Kallunkin, Martikaisen ja Niemelän mukaan osakerahastot ovat riskisempiä sijoituskohteita, kuin korko- tai yhdistelmärahastot. Osakerahastojen riskisyys johtuu siitä, että

sijoittajien kaikki rahat sijoitetaan osakkeisiin ja näin ollen osakerahastojen tuotto-odotus on myös huomattavasti suurempi kuin muilla sijoitusrahastoilla. Yhtiökohtainen riski hajautetaan pois, mutta osakkeet ovat erittäin riskialttiita markkinariskille, johon ei pysty kukaan vaikuttamaan. Markkinariskistä kerrotaan kappaleessa 5.1. tarkemmin. (Kallunki ym. 2007, 134.)

Yhdistelmärahastot koostuvat sekä joukkolainoista että osakkeista. Riskiluokitukseltaan yhdistelmärahasto on osakerahastoa pienempi, mutta korkorahastoa suurempi. Yhdistelmärahastoja on monenlaisia, sillä niitä pystyy muokkailemaan sijoittajan mukaisesti. Yhdistelmärahastoissa voidaan valita salkkuun näistä kahdesta muusta sijoituskohteesta kummankin paino suhteessa salkkuun. Yhdistelmärahastossa tulee huomioida sen riskisyyden muuttuminen sen mukaan, kuinka paljon salkun arvo koostuu esimerkiksi osakkeista. (Kallunki ym. 2007, 134.)

4.3 Erikoisrahastot

Erikoisrahastoja on monenlaisia ja ne ovat riskisempiä sijoituskohteita muihin sijoitusrahastoihin verrattaessa. Kallunkin, Martikaisen ja Niemelän mukaan erikoisrahastot voidaan jakaa seuraaviin kategorioihin; absoluuttisen tuoton rahastot, pääomasuojatut rahastot, indeksirahastot, rahastojen rahastot, vipurahastot sekä eettiset rahastot. (Kallunki ym. 2007, 133.)

Absoluuttisen tuoton rahastot pyrkivät suurempaan pääoman tuottoon kuin korko-, osake- sekä yhdistelmärahastot, mutta niiden vuosittainen tuotto ei ole täysin eittämätön (Kallunki ym. 2007, 134–135). Pääomasuojattujen rahastojen sijoitusaika on yleensä 2–6 vuotta ja rahaston ideana on antaa sijoittajalle takaisin vähintään sijoitettu nimellisarvo eräpäivän päätyttyä. Pääomasuojatun rahaston haltija voi lunastaa eräpäivän päätyessä sijoittamansa nimellisarvon sekä mahdollisen tuoton. Pääomasuojatut rahastot ovat turvallinen sijoituskohde silloin, jos liikkeeseenlaskija pystyy suoriutumaan maksuvelvoitteistaan. Pääomasuojatuissa rahastoissa suurin riski on luottoriski. (FIM 2013.)

Indeksirahastoon sijoittaja sijoittaa rahansa valittuun indeksiin. Erola suosittelee kirjassaan indeksirahastoon sijoittamista muun muassa rahaston helppouden ja alhaisten kaupankäyntikustannusten vuoksi. Indeksirahastojen sijoituspolitiikka ei vaadi aktiivista markkinoiden seuraamista ja tämän vuoksi myös kulut pysyvät suhteellisen alhaisena.

Hän uskoo, että tulevaisuudessa useammat ihmiset innostuvat indeksirahastoihin sijoittamisesta, kuhan he vain saavat ensin vihiä kyseisestä sijoitusmuodosta. (Erola 2012, 146, 201.)

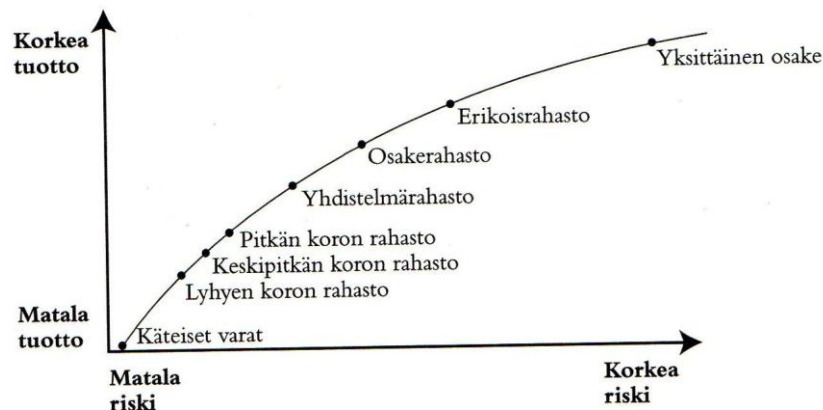
Rahastojen rahastot sijoittavat varallisuuden muiden sijoitusrahastojen rahasto-osuuksiin. Erola kuvailee kirjassaan, että sijoittajat jotka sijoittavat varallisuuttaan rahastojen rahastoihin, voisivat yhtä hyvin sijoittaa varallisuutensa suoraan osakkeisiin. (Erola 2012, 35.)

Vipurahastot on yksi sijoitusrahaston muoto, joka pyrkii aktiivisesti johdannaisten avulla keskimääräistä parempaan tuottoon. Kallunkin, Martikaisen ja Niemelän mukaan vipurahastot pyrkivät saavuttamaan osakerahastoja paremman tuoton sekä vipurahastojen osakeriski voi olla peräti yli 100 prosenttia. Heidän mukaansa johdannaisia käytetään myös salkun suojaamisessa osakemarkkinoilla tapahtuvaa kurssilaskua vastaan. Yleisesti ottaen johdannaisten arvo muodostuu jonkin toisen osakkeen, osakeindeksin, valuutan, koron tai raaka-aineen mukaan. Johdannaisinstrumentteja on kaksi, optiot sekä termiinit. Näiden kahden lisäksi johdannaisia ovat futuurit ja swap-sopimukset. (Kallunki ym. 2007, 117–118, 135.)

Eettiset rahastot tarjoavat sijoittajille nimensä mukaisesti eettisiä sijoituskohteita, jonne he voisivat keskittää varallisuutensa. Nykypäivänä eettisen ja tavallisen rahaston eroja on erittäin vaikeaa verrata keskenään. Puttonen ja Repo kuvailevat kirjassaan, että nykyään monet pörssiyritykset kiinnittävät huomiota kestävän kehityksen arvoihin. Tulevaisuudessa eettisten rahastojen kannattavuus voi siis heikentyä muun muassa muiden pörssiyritysten laajemman tarjonnan vuoksi. (Puttonen & Repo 2011, 160.)

Sijoitusrahastot ovat Puttosen ja Revon mukaan pitkäaikaisia sijoituskohteita ja he kuvailevat Internetin tuomaa suurta hyötyä sijoitusrahastojen kaupankäynnissä. Heidän mukaansa Internet mahdollistaa hyvin erilaiset rahasto ja sijoituskaupat. Esimerkiksi Kauppalehden, Taloussanomien sekä Arvopaperin omilla Internet sivustoilla voi helposti rakentaa oman sijoitusrahaston. Tämän ansiosta sijoittaminen on helpottunut huomattavasti koko ajan tietotekniikan kehityksen myötä. (Puttonen & Repo 2011, 161.)

Kuvio 5 kuvaa sijoitusrahastojen tuotto-odotusta ja riskin suhdetta keskenään. Kuvio kiteyttää mainitsemani sijoitusrahastojen eroavaisuudet toisistaan. Kuviosta käy ilmi, että mitä korkeampi riski, niin sitä suurempi tuotto-odotus sijoitusrahastossa on.

Kuvio 5. Sijoitusrahastojen tuotto-odotuksen ja riskin suhde (Puttonen & Repo 2011, 34).

5 Sijoitusrahastojen riskit

Sijoitusrahastot sisältävät riskiä samalla tavalla, kuin kaikki muutkin sijoituskohteet, joten riskeihin on syytä tutustua hiukan tarkemmin. Tuhkasen mukaan korkorahastojen riskejä ovat markkinariski, luottoriski, korkoriski sekä valuuttariski. Muita sijoitusrahastoissa esiintyviä riskejä on yritysrisi, joka esiintyy osakerahastossa ja yhdistelmärahastoissa. (Tuhkanen 2006, 205.) Tässä kappaleessa kerron myös sharpen luvusta, joka voidaan selvittää sharpen mittarin avulla.

Sijoitusrahastojen yleisimpien riskien lisäksi, olen kertonut tässä kappaleessa myös sijoitusrahastojen piilokustannuksista ja niiden vaikutuksesta sijoituskohteen tuottoihin. Moni sijoittaja päätyy sijoittamaan varallisuuttaan sijoitusrahastoihin, koska sijoitusrahastot ovat helppo sijoituskohde monipuolisen tarjonnan vuoksi. Erolan mukaan sijoittajat eivät kuitenkaan ole välttämättä edes tietoisia kaikista rahastoista aiheutuneista piilokustannuksista. (Erola 2012, 33.)

5.1 Markkinariski ja yritysriski

Markkinariski on yksi sellainen riski, johon sijoittajien on syytä kiinnittää huomiota. Markkinariski muodostuu Nikkisen, Rothoviuksen ja Sahlströmin mukaan yritysten ulkopuolisista tekijöistä, joihin ei pysty vaikuttamaan. Yrityksen ulkopuolisiin tekijöihin lasketaan muun muassa talouden vaihtelut, kuten noususuhdanne ja laskusuhdanne. Heidän mukaansa markkinariski vaikuttaa kaikkiin arvopapereihin sekä osakkeiden tuottoihin. Osakkeisiin sijoittajat pyrkivät minimoimaan muut riskit hajauttamisen avulla. (Nikkinen ym. 2008, 29, 70–71.)

Yritysriski tunnetaan myös nimellä epäsystemaattinen riski. Nikkisen, Rothoviuksen ja Sahlströmin mukaan yritysriskin voi poistaa portfoliosta hajauttamisen avulla. Yritysriskistä puhutaan silloin, kun sijoittaja on sijoittanut varallisuuttaan esimerkiksi vain yhden toimialan osakkeisiin. Tällöin sijoitukseen kohdistuu suuri yritysriski. (Nikkinen ym. 2008, 31.) Pesonen painottaa kirjassaan, että yksi suurimpia yritysriskeistä liittyy konkurssiriskiin (Pesonen 2011, 97).

5.2 Korkoriski, valuuttariski ja luottoriski

Pesonen kuvailee kirjassaan korkoriskin tuomista hyödyistä sekä haitoista. Korkotason nousu on huono asia velkakirjan omistajalle, sillä se laskee joukkolainan hintaa, mutta positiivinen asia uudelle sijoittajalle, koska hän saa velkakirjan halvemmalla. Korkoriski kuvaa koronmuutoksista aiheutuneita epävarmuustekijöitä tuotoista ja kustannuksista, mutta korkoriskiin ei Pesosen mukaan tarvitse kiinnittää huomiota, mikäli sijoittaja pitää sijoituksestaan kiinni eräpäivään asti. Korkoriskiä mitataan yleisesti ottaen duraation avulla. Duraatio kuvaa herkkyyttä korkotason muutoksille ja mitä pienemmän luvun esimerkiksi tutkittava korkorahasto saa, niin sitä pienempi on korkorahaston riski. (Pesonen 2011, 86–88, 129.)

Nikkisen, Rothoviuksen ja Sahlströmin mukaan valuuttariski aiheutuu aina silloin, kun sijoittaja sijoittaa varallisuuttaan euroalueen ulkopuolelle. Valuuttariskiin vaikuttaa toisen valuutan vahvistuminen toiseen valuuttaan nähden. Esimerkiksi, jos kruunu vahvistuu euroon nähden 5 %, niin silloin kruunumääräisen sijoituksen arvo nousee 5 %. Valuuttariski esiintyy velkakirjoissa sekä osakkeissa. (Nikkinen ym. 2008, 30.) Kauppa-lehden artikkelin mukaan rahastosijoittajan on huomioitava valuutoista aiheutuneet hyödyt ja haitat ennen sijoitusta tehdessä, sillä sijoitusrahastoiden suojautumisissa on

eroavaisuuksia. Artikkelin mukaan korkorahastot yleisesti ottaen suojautuvat valuuttariskeiltä, mutta osakerahastot eivät. (Kauppalehti 2012a.)

Tuhkasen mukaan luottoriskistä puhutaan silloin, kun velallinen ei pysty vastaamaan sille myönnettyihin velvoitteisiin. Luottoriski on yksi keskeisimpiä riskejä korkosijoituksissa, joten luoton myöntämisvaiheessa velalliselta selvitetään muun muassa luoton käyttötarkoitus, takaisinmaksukyky sekä velallisen luottokelpoisuus. Sijoittaja voi menettää sijoittamansa varallisuutensa kokonaan tai osittain silloin, kun velallinen ei pysty huolehtimaan maksuvelvoitteistaan. (Tuhkanen 2006, 273–274, 305–306.)

5.3 Sharpen luku

Nikkinen, Rothovius ja Sahlström kuvailevat teoksessaan ”Arvopaperisijoittaminen” monipuolisesti tuoton ja riskin mittaamisesta keskenään. Heidän mukaansa sijoitettaessa sijoitussalkkuun, sijoittajan kannattaa kiinnittää huomiota siihen, että paljonko sijoituskohde tuottaa lisätuottoa riskiin nähden. Sijoitussalkun suorituskykyä voidaan mitata muun muassa Sharpen mittarin avulla. (Nikkinen ym. 2008, 218.)

Sharpen mittari kuvaa, onko sijoitus ollut kannattava suhteessa riskiin. Sijoituskohteiden riskiä mitataan volatiliteetilla, eli sijoitussalkun keskihajonnalla. Positiivinen Sharpen luku kuvaa sijoitussalkun kannattavuutta riskiin nähden, mitä suurempi Sharpen luku on, sitä paremmin se on tuottanut volatiliteettiin verrattuna. (Nikkinen ym. 2008, 218.) Negatiivinen Sharpen luku puolestaan esiintyy silloin, kun sijoitussalkku on tuottanut riskitöntä korkoa heikommin (Kauppalehti 2013b).

5.4 Sijoitusrahastojen piilokustannukset

Sijoitusrahastojen kustannuksia ovat hallinnointipalkkiot, merkintä- ja lunastuspalkkiot, kaupankäyntikulut, tilinhoito- ja pankkikulut sekä salkunhoitajan tuottopalkkiot, mikäli siitä on maininta. Useimmiten rahastoesitteissä mainitaan sijoitusrahaston hallinnointi-, merkintä- sekä lunastuspalkkiot, mutta muista kustannuksista sijoittajilla ei ole mitään käsitystä. Erolan mukaan osakerahastojen kustannukset maksavat sijoittajalle yhteensä vuosittain vähintään 3–4 %, joten tällöin myös tuotto-odotuksen tulee olla korkea, että sijoitus olisi kannattava. Kustannusten vuoksi voidaan siis todeta sijoitusrahastojen olevan myös yllättävän riskisiä sijoituskohteita. (Erola 2012, 33–34.)

Hallinnointipalkkion suuruus vaihtelee sijoituskohteiden mukaisesti, sillä hallinnointipalkkiolla ei ole kiinteää kustannusta. Sijoituskohteen valinnassa tulee siis eritoten kiinnittää huomiota hallinnointipalkkion määrään, sillä mitä suurempi on kustannus, sitä pienemmän tuoton sijoittaja saa. Hallinnointipalkkio määräytyy rahasto-osuuden arvosta prosentteina. Korko-, osake- ja yhdistelmärahastoiden palkkioissa on eroja, sillä vaihtelevuus niiden välillä on 0,5 prosentista 2,0 prosenttiin. Korkorahastoista maksetut palkkiot ovat useimmiten noin 0,5 prosenttia ja kotimaisten osake- ja yhdistelmärahastojen palkkiot ovat 0,5 prosentin ja 2,0 prosentin välillä. Kyseistä palkkiota ei veloiteta osuudenomistajalta erikseen, vaan se vähennetään aina rahasto-osuuden arvosta. (Kallunki ym. 2007, 255, 258.)

Kallunkin, Martikaisen ja Niemelän mukaan merkintäpalkkio maksetaan rahastoyhtiölle silloin, kun ostetaan rahasto-osuus. Heidän mukaansa korkorahastoiden ja osakerahastoiden merkintäpalkkioissa on eroavaisuuksia, sillä osakerahastoon sijoittaessa merkintäpalkkio on korkeampi. Lunastuspalkkioista puhutaan vastaavanlaisesti silloin, kun sijoittaja lunastaa sijoitusrahasto-osuuden. Kallunki, Martikainen ja Niemelä painottavat kirjassaan, että kotimaisten rahastojen lunastuspalkkio on korkeintaan 1,0 %. (Kallunki ym. 2007, 256.)

Kaupankäyntikustannuksista puhutaan silloin, kun sijoitusrahasto ostaa tai myy osakkeita. Osakevälittäjälle syntyy kaupankäyntikustannuksista aina palkkioita, jotka vähennetään vuosittain sijoitusrahaston pääomasta. Erola painottaa kirjassaan, että lisäkustannuksia tulee myös osto- ja myyntihinnan eroista. Näitä kustannuksia kutsutaan ”spreadsiksi”. Kaupankäyntikustannukset aktiivisessa rahastossa, jossa on huomioitu myös spreadit, ovat 1,6 %. Sijoittajan sijoitettaessa varallisuuttaan kehittyville markkinoille kaupankäyntikustannukset suurenevat entisestään. (Erola 2012, 34–35.)

Tilinhoito-, pankkikulut ja mahdolliset salkunhoitajan tuottopalkkiot informoidaan TER-luvun yhteydessä, joka ilmoitetaan yleisesti ottaen sijoitusrahastojen esitteessä. TER-luku sisältää Erolan mukaan myös hallinnointipalkkiot. Hänen mukaansa salkunhoitajan tuottopalkkiot ovat harvinaisia, mutta niitä syntyy silloin, kun tavoitetuotto on ylittynyt. Tuottopalkkioita esiintyy aktiivisissa rahastoissa, muun muassa silloin kun sijoittajat on sijoittanut varallisuuttaan kehittyville markkinoille ja palkkiot ilmoitetaan prosentuaalisena. (Erola 2012, 34.)

Näiden yllä olevien kustannusten vuoksi, sijoittajan on siis syytä kiinnittää huomiota siihen, onko sijoitusrahastoihin sijoittaminen kannattavaa pitkällä aikavälillä. Erola painottaa kirjassaan sitä, miksi rahastoyhtiöt suosivat pitkäaikaissijoituksien tekemistä sijoitusrahastoihin. Hänen mukaansa rahastoyhtiöt ajattelevat omia etujaan, ei niinkään sijoittajan etuja ja tuottoja. Kun sijoittajat sijoittavat varallisuuttaan pitkäaikaisiin sijoitusrahastoihin, rahastoyhtiöt eivät toimi riskinottajina, mutta ne perivät sijoittajalta aikaisemmin mainitsemiani kustannuksia. Sijoitusrahaston tuotto pienenee huomattavasti salkunhoitajien palkkoihin, omistajien osinkoihin sekä osakevälittäjille. (Erola 2012, 38.)

6 Sijoituksen vaiheet

Tässä kappaleessa kerron, mihin Puttosen ja Revon mielestä sijoittajan tulee kiinnittää huomiota sijoituksen aloitusvaiheessa. Kappale koostuu jokaisen vaiheen läpikäymisestä, joita kirjailijat pitävät tärkeimpinä. Vaiheita on yhteensä neljä; sijoituksen summa, aika, oman riskinsietokyvyn huomioon ottaminen sekä ajan käyttö markkinoiden seuraamiseen. Kukaan ei osaa ennalta sanoa, että mihin suuntaan osakemarkkinat kehittyvät sekä kuinka kauan maailman talouden tilanne pysyy samana. Sijoitusrahaston salkun tuotto muodostuu vuosittain, joten edellisen vuoden vankkakehitys ei ole taetta siitä, että sijoitus olisi yhtä kannattava tulevana vuotena. (Puttonen & Repo 2011, 15–26.)

6.1 Sijoitettavan summan määrä

Sijoittajan tulee huomioida sijoituspäätöstä tehdessään, että mihin kaikkeen kyseisellä rahasummalla on vaikutusta pidemmän päälle. Sijoituskohteella on merkitystä sijoitussummaan, sillä sijoittajan on mietittävä onko sijoitussummalla suurempi merkitys tulevaisuutta ajatellen, vai sijoittaako sijoittaja vain ylimääräisiä varojaan esimerkiksi rahastoihin (Puttonen & Repo 2011, 19).

Puttosen ja Revon mukaan sijoittajan kannattaa miettiä hajauttamisen hyötyä vakavammin, jos sijoittaja on sijoittanut suuren osan varallisuudestaan. Rahastoihin sijoitettaessa summan määrä on helpommin otettavissa käyttöön tarpeen vaatiessa, toisinkin osakkeisiin sijoitettaessa. Summalla pystytään myös vaikuttamaan tuotto-

odotukseen, sillä monet rahastot tarjoavat parempaa tuottoa, mitä suuremmasta sijoitussummasta on kysymys. (Puttonen & Repo 2011, 19–20.)

6.2 Ajan huomioon ottaminen

Sijoittajan on huomioitava sijoituspäätöstä tehdessään, kuinka pitkäksi aikaa hän haluaa sijoittaa varallisuutensa esimerkiksi korkorahastoon. Hänen tulee kiinnittää huomiota päätöstä tehdessään varallisuutensa, että pärjääkö hän ilman sijoitettua summaa esimerkiksi tiukan paikan tullessa. Lisäksi sijoittajan on huomioitava ennen kaikkea se, että haluaako hän tehdä kertsijoituksen vai haluasiko hän kasvattaa korkorahastoaan kuukausisäästämisen muodossa. (Puttonen & Repo 2011, 21.)

Kertsijoituksen tekijä ottaa aikariskin, toisinkuin kuukausisäästäjä. Puttosen ja Revon mukaan aikariskin saa tehokkaasti poistettua jakamalla sijoitussumman useampaan osaan ja esimerkiksi laittamalla sijoitusrahastoon varallisuuttaan neljännesvuosittain. Kuukausisäästäjän yhtenä suurena etuna on arvo-osuuksien muuttuminen sijoitusajana. Sijoitusrahastojen arvo-osuudet muuttuvat päivittäin ja näin ollen kuukausisäästäjä kasvattaa varallisuuttaan esimerkiksi joka kuun 15 päivä, jolloin osuuden arvo saattaa olla kurssien vaihtelun vuoksi alhaisempi kuin edellisellä kaupankäyntipäivänä tai korkeampi. (Puttonen & Repo 2011, 134.)

Ajalla on suuri merkitys myös sijoituksen tuotto-odotukseen, sillä jotkut sijoituskohteet ovat kannattavampia pitkällä aikavälillä kuin toiset sijoituskohteet. Yleisesti ottaen, mitä pidempi on sijoituksen aika, sitä enemmän sijoittajat vaativat rahoilleen tuottoa, koska pitkällä aikavälillä tulee huomioida inflaatoriski sekä sijoitettavan summan reaaliarvo eritavalla kuin lyhyen aikavälin sijoituskohteissa. (Puttonen & Repo 2011, 82–84.)

6.3 Sijoittajan riskinsietokyky

Niin kuin jo aikaisemmin mainitsin, sijoittajia on erilaisia, mutta yleisesti ottaen sijoittajat voidaan jakaa seuraavan taulukon 2 mukaisesti kategorioihin. Sijoittajan on mietittävä huolellisesti oma riskinsietokykynsä sijoituspäätöksiä tehdessään, sillä hätiköidyt päätökset voivat näkyä muun muassa tappiollisena ja kannattamattomana sijoituksena. Riskinsietokykyä voi mitata esimerkiksi miettimällä, että kuinka paljon olen valmis me-

nettämään varallisuudestani ilman, että yöneni vaarantuu? (Kallunki ym. 2007, 23–24).

Sijoittajan riskinsietokyvyn tunnistaminen on yksi merkittävä lähtökohta, jotta voidaan lähteä suunnittelemaan sijoitussuunnitelman toteuttamista. Puttosen ja Revon mielestä, sijoittajan todellinen riskinsietokyky ilmenee silloin, kun sijoituskohteen arvo laskee alkuperäisestä arvosta huomattavasti. (Puttonen & Repo 2011, 24.)

Sijoittajan riskinsietokyky määrittää sijoituskohteen tuotto-odotuksen, sillä riski ja tuotto kulkevat käsi kädessä. Mikäli sijoittaja ei halua, että hänen varallisuutensa pienenee ollenkaan, hän omaa taulukon 2 mukaisesti henkilön Ville Varovaisen riskinsietokyvyn. Tällöin sijoittaja tyytyy alhaiseen tuottoon ja hänen tavoitteenaan on, että sijoitettu summa pysy entisellä tasollaan. (Kallunki ym. 2007, 33–34.)

Taulukko 2. Sijoittajien riskinsietokyvyn määrittelemine (Kallunki ym. 2007,33).

Henkilö	<i>Ville Varovainen</i>	<i>Maija Malttinen</i>	<i>Timo Tuotto</i>	<i>Raija Rohkea</i>
Riskinsietokyky	Hyvin matala riskinsietokyky	Matala riskinsietokyky	Kohtuullinen riskinsietokyky	Korkea riskinsietokyky
Lisäinformaatiota	Ei halua sijoituksissaan ottaa riskiä. Hankittu pääoma ei saa pienentyä sijoituksen arvonalentumisen vuoksi. Tyytyy pieneen tuottoon.	Valmis tavoittelemaan parempaa tuottoa pienellä riskillä. Riski alkuperäisen pääoman pienenemisestä parempaa tuottoa tavoiteltaessa ei ole mahdoton ajatus.	Valmis ottamaan riskin alkuperäisen pääoman osittaisesta pienenemisestä parempaa tuottoa tavoiteltaessa.	Tavoittelee hyvää tuottoa suurella riskillä. Alkuperäisen pääoman merkittävä pieneneminen ei ole ongelma.

6.4 Markkinoiden seuraaminen

Sijoituskohteen valintaan vaikuttaa myös oma aktiivisuus markkinoiden seuraamiseen liittyen. Puttonen ja Repo ovat esittäneet kirjassaan erilaisia kysymyksiä markkinoiden seuraamiseen liittyen niin ajankäyttöä ajatellen, kuin myös sijoittajan todellista kiinnostuneisuutta markkinoita kohtaan. Sijoituskohteita on nykypäivänä paljon tarjolla, jonka vuoksi sijoittajan on syytä miettiä tarkkaan millainen sijoituskohde on itselleen paras mahdollinen. Markkinoiden seuraamisella pystyy tarkastelemaan muun muassa oman sijoitusrahaston kehittymistä tehokkaasti. (Puttonen & Repo 2011, 25.)

Sijoittajan ei välttämättä tarvitse käyttää aikaa markkinoiden seuraamiseen, sillä sijoittaja voi keskittää varallisuutensa joko ulkopuoliselle henkilölle, joka hoitaa rahastosalkkua tai hän voi itse toimia sijoittajana. Mikäli sijoittaja haluaa ottaa vastuun täysin itse, hän on tällöin aktiivinen markkinoiden seuraaja, joka luottaa enemmän omiin näkemyksiinsä kuin ammattilaisten taitoihin. Aikaisemmin sijoittajat saivat informaatiota lähes pelkästään sijoitusneuvojilta, mutta nykyään tietoa löytyy jo liikaakin. Sijoittaja pystyy etsimään informaatiota täysin oma-aloitteisesti muun muassa Kauppalehden sivuilta, yrityksen osavuositarkastuksista yms. (Puttonen & Repo 2011, 25.)

Elo korostaa kirjassaan, että sijoittajan yksi tärkeimmistä työvälineistä on oma ajattelu, sillä nykypäivänä yhtenä haasteena sijoituksissa on informaatiotulva ja informaatioihin suhtautuminen (Elo 2011, 20). Sijoituskohteiden informaatioita pystyy seuraamaan tehokkaasti muun muassa Internetin nopean kehityksen myötä milloin ja missä tahansa.

7 Tutkimuksen toteutus

Opinnäytetyön tutkimus koostuu viidestä Osuuspankin eri sijoitusrahastosta. Sijoitusrahastot ovat ominaisuuksiltaan erilaisia ja vertailtavina rahastoina toimii; rahamarkkina-rahasto, keskipitkän koron rahasto, osakerahasto, rahastojen rahasto sekä joukkovelkakirjalainoihin sijoittava rahasto. Tutkimuksen tiedot on koottu Osuuspankin verkkosivuilta, joilta näkee kyseisten rahastojen päivittäiset arvot. Tässä kappaleessa esitelen jokaisen sijoitusrahaston erikseen ja lisäksi havainnoinnin helpottamiseksi sijoitusrahastojen esittelyn yhteydessä on myös rahastojen arvoista koottu graafi puolivuositaittain sekä graafi viiden vuoden kehityksen ajanjaksolta. Tutkimuksessa tarkastellaan

viiden vuoden historiaa 15.2.2008–15.2.2013 väliseltä ajanjaksolta. Tutkimus koostuu myös haastattelun sijoitusneuvojan näkemyksistä finanssikriisistä ja sijoittajien yleisestä käyttäytymisestä niin finanssikriisin iskiessä, kuin myös elpymisen yhteydessä.

7.1 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyö koostuu kvalitatiivisesta ja kvantitatiivisesta tutkimusmenetelmästä. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä koostuu opinnäytetyössä sijoitusneuvojalle pitämästäni haastattelusta ja teoriaosuuden kokoamisesta eri lähteiden avulla. Haastattelun avulla saadut vastaukset ovat kattavampia, kun vastaaja vastaa esitettyihin kysymyksiin omin sanoin. Raatikainen kuvailee kirjassaan, että teemahaastattelu mahdollistaa avoimen ja vapaan keskustelun. Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän avulla voidaan luoda joustava haastattelutilanne, jossa tutkija kerää aineistoa kartoitettujen kysymystensä avulla. (Raatikainen 2008, 34.)

Hirsjärven mukaan teemahaastattelussa tutkimuksen aihealueet ovat tiedossa, mutta käsittelyjärjestys on vapaampaa. Haastattelun aikana tutkija pyrkii saamaan tutkimusongelmiin vastauksia keskustelun avulla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 202–203.) Hänen mukaan haastattelun yhtenä positiivisena etuna on tutkimuksessa tietojen kerääminen joustavasti. Haastattelutilanteessa tutkija on vuorovaikutuksessa haastattelun kanssa, jolloin vastauksia voidaan tulkita paremmin, kuin esimerkiksi postikyselyn avulla. Tilanne mahdollistaa haastattelun henkilön eleiden ja ilmeiden tarkastelun esitettyjen kysymysten ja kommenttien perusteella. Haastattelu tutkimusmenetelmällä on myös huonoja puolia, sillä haastattelussa voidaan saada haastattelulta henkilöltä sellaisia vastauksia, jotka eivät ole luotettavia. Hirsjärvi korostaa, että haastattelututkimuksen luotettavuus kärsii, jos haastateltu henkilö vastaa kysymyksiin huomioon ottaen sen, miten hänen tulisi sosiaalisesti vastata. (Hirsjärvi ym. 2008, 199–201.)

Teemahaastattelu suoritettiin 25.2.2013 Keski-Uudenmaan Osuuspankissa, Klaukkalan konttorissa ja haastateltavana oli sijoitusneuvoja Kim Saarinen. Haastattelu sovittiin puhelimitse ja haastattelutilanteeseen varattiin tunti aikaa. Haastattelu pidettiin sijoitusneuvojan toimipisteessä, jossa ei ollut ulkopuolisia häiriötekijöitä. Toimipiste oli kaikin puolin siisti ja mielestäni hyvin eristetty, mikä loi hyvän asiointikokemuksen.

Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä näkyy opinnäytetyössä rahastojen arvo-osuuksien kehitysten vertailuissa, joissa verrataan rahastojen arvo-osuuksien muutoksia viimei-

sen viiden vuoden aikana. Rahasto-osuudet ovat numeerisia tietoja, joten tutkimus on Hirsjärven mukaan kvantitatiivinen. Lisäksi opinnäytetyössä käsitellään sijoitukseen liittyvää teoriaa ja tutkimuksen tulokset ilmoitetaan kuviaina, mikä tukee kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän käyttöä. (Hirsjärvi ym. 2008, 136.)

7.2 Tutkimuskohteet

7.2.1 OP-Euro A

OP-Euro A rahasto on rahamarkkinarahasto, joka sijoittaa sijoittajien varallisuuden kor-
komarkkinoille eurooppalaisten pankkien ja yritysten sekä Euroopan julkisyhteisöjen ja
valtioiden liikkeeseen laskettuihin euromääräisiin korkoinstrumentteihin. OP-Euro A
sijoitusrahasto pyrkii lyhyellä aikavälillä säilyttämään varallisuuden ennallaan ja keski-
pitkällä aikavälillä sijoitusrahasto pyrkii saavuttamaan rahamarkkinoiden mukaisen tuo-
ton. (Osuuspankki 2013a.)

Alla olevaan taulukko 3:seen on koottu OP-Euro A rahaston perustiedot, joista selviää
muun muassa mitä vertailuindeksiä rahasto seuraa sekä sijoitusrahaston kustannukset.
Taulukosta voidaan havaita, että sijoitusrahasto seuraa 3 kk euriborkorkoa ja sijoitus-
rahasto on vakaa ja lähes edullinen sijoituskohde kustannuksia ajatellen. Taulukosta
havaitaan myös OP-Euro A:n volatiliiteetti, joka kuvaa rahasto-osuuden arvon ja tuoton
mahdollista heilahtelua.

Taulukko 3. Perustiedot OP-Euro A sijoitusrahastosta (Osuuspankki 2013a).

Rahasto	Perusta- mispäivä	Vertai- luindeksi	Merkintä- palkkio	Lunastus- palkkio	Hallinnointi- palkkio	Volatili- teetti 12 kk
Rahamarkkina- rahasto	26.4.1996	3 kk euri- bor	0 %	0 %	0,30 %	0,32 %

Seuraavalla sivulla oleva kuvio 6 kuvaa OP-Euro A:n kehitystä viimeisen viiden vuoden
aikana, jossa rahasto-osuuksien arvot ovat ajoitettu laskemaan kehitystä puolenvuoden
välein tiettyinä päivinä. Rahaston kehitystä kuvaava taulukko vahvistaa Osuuspankin
tuote-esityksen pitävän paikkansa, sillä varallisuus on säilynyt ennallaan, eikä suurta
kasvua ole tapahtunut. Rahamarkkinarahaston osuus palasi ennalleen finanssikriisin

vaikutuksesta vasta vuoden 2012 alkupuolella. Kuviota tarkasteltaessa voidaan todeta rahaston kehityksen olleen erittäin maltillista sekä rahasto-osuuksien arvoihin kiinnitetäessä huomiota, voidaan sanoa, että finanssikriisillä ei ole ollut rahaston arvo-osuuksien muutoksiin suuria arvonalentumia. Sijoitusrahaston rahasto-osuus oli alimmillaan puolenvuoden tietoja tarkasteltaessa 16.2.2009, jolloin se oli laskenut ensimmäisen vuoden aikana 7,77 %. Sijoitusrahaston rahasto-osuus aleni vuoden aikana euromääräisesti 1,64 €.

Kuvio 6. OP-Euro A:n rahasto-osuudet arvot puolivuositain (Osuuspankki 2013b).

Seuraavalla sivulla oleva kuvio 7 kuvaa Euro A:n kehitystä viimeisen viiden vuoden aikana. Kehitykseen on otettu huomioon rahaston päivittäiset arvot, josta muodostuu alla olevan kuvion mukainen kehitys. Kuviosta voidaan havaita sijoitusrahaston lasku vuoden 2008 alusta vuoden 2009 alkuun asti. Alimmillaan rahasto-osuuden arvo oli huhtikuun alussa vuonna 2009, kun rahasto-osuuden arvo oli tippunut aloituspäivämäärän arvosta 11,66 %. Rahasto-osuus oli alentunut silloin 21,08 eurosta 18,62 euroon. Tarkasteltaessa arvonalentumista ja sijoitusrahaston kehitystä voidaan todeta rahaston kehityksen olevan hidasta ja maltillista.

Kuvio 7. Euro A:n kehitys (Osuuspankki 2013b).

7.2.2 OP-Korkosalkku A

Keskipitkän koron rahasto, OP-Korkosalkku A sijoittaa varallisuuden korkomarkkinoille yritysten, julkisyhteisöjen sekä valtioiden liikkeeseen laskettuihin korkoinstrumentteihin. Osuuspankin tietojen mukaan sijoitusrahaston sijoituksia voidaan myös tehdä kehittyville korkomarkkinoille. Sijoitusrahaston sisältöä vaihdellaan markkinatilanteiden mukaisesti, jolloin rahasto saattaa esimerkiksi sisältää yrityslainoja, valtionlainoja sekä rahamarkkinainstrumentteja. (Osuuspankki 2013c.) Erolan mukaan kehittyville markkinoille sijoitettaessa varallisuuttaan kaupankäyntikustannukset ovat esimerkiksi suuremmat kuin osakerahastoihin sijoitettaessa (Erola 2012, 34–35).

Seuraavalla sivulla oleva taulukko 4 kuvaa OP-Korkosalkku A:n perustietoja, joista käy ilmi, että kyseisellä sijoitusrahastolla ei ole vertailtavaa vertailuindeksiä. Pörssisäätiön mukaan vertailuindeksin avulla verrataan sijoitusrahaston tuottoa (Pörssisäätiö 2013). Sijoitusrahaston hallinnointipalkkio on Osuuspankin tietojen mukaan 0,60 %, joten hallinnointipalkkio on vielä suhteellisen alhainen. Sijoitusrahaston volatiliteetti on 1,38 %, kuten taulukosta näkee. (Osuuspankki 2013c.)

Taulukko 4. Perustiedot OP-Korkosalkku A-sijoitusrahastosta (Osuuspankki 2013c).

Rahasto	Perustamispäivä	Vertailuindeksi	Merkintäpalkkio	Lunastuspalkkio	Hallinnointipalkkio	Volatiliteetti 12 kk
Keskipitkänkoron rahasto	8.11.1995	Ei vertailuindeksiä	0 %	0,5 %	0,60 %	1,38 %

OP-Korkosalkku A:n viiden vuoden kehitystä tarkasteltaessa puolivuositain, voidaan todeta rahasto-osuuden arvon olevan kaikista alhaisin tutkimuksen aloituspäivänä, 15.2.2008, jolloin sen arvo oli 27,66 €. Kuviota 8 tarkasteltaessa lähemmin, havaitaan vuoden 2012 arvonalentuminen. Syksyllä vuonna 2011 rahasto-osuuden arvo oli 31,35 €, mutta kevään 2012 lukuun verrattuna rahasto-osuuden arvo oli laskenut 2,23 %. Rahasto-osuuden arvonalentuminen alkoi elpyä vuoden 2012 loppupuolella.

Kuvio 8. OP-Korkosalkku A:n rahasto-osuudet puolivuositain (Osuuspankki 2013d).

Tarkasteltaessa seuraavalla sivulla olevasta kuvio 9:stä, Korkosalkku A:n viiden vuoden kehitystä, voidaan todeta rahasto-osuuksien arvojen heilahtelevan enemmän kuin OP-Euro A sijoitusrahaston. Alimmillaan rahasto-osuuden arvo oli 26.2.2008, jolloin se oli 27,61 €. Sijoitusrahasto kärsi siis hetkellisesti 0,18 % arvonalentumisen aloituspäivämäärän tietoihin verrattuna. Korkosalkku A:n kehitys oli alkuvuonna 2009 nousevaa, kunnes loppusyksystä rahasto-osuuden arvot alkoivat heiketä huomattavasti, mikä näkyi myös vuoden 2012 rahasto-osuuksien muutoksissa. Korkosalkku A kehittyi kuitenkin finanssikriisin aikana, mikä tukee aikaisemmin mainitsemani artikkelin tarinaa siitä,

että ne sijoittajat, joilla oli valtionlainaa salkussa, eivät kokeneet niin suuria arvonmuutoksia finanssikriisin aikana.

Kuvio 9. Korkosalkku A:n kehitys (Osuuspankki 2013d).

7.2.3 OP-Yrityslaina A

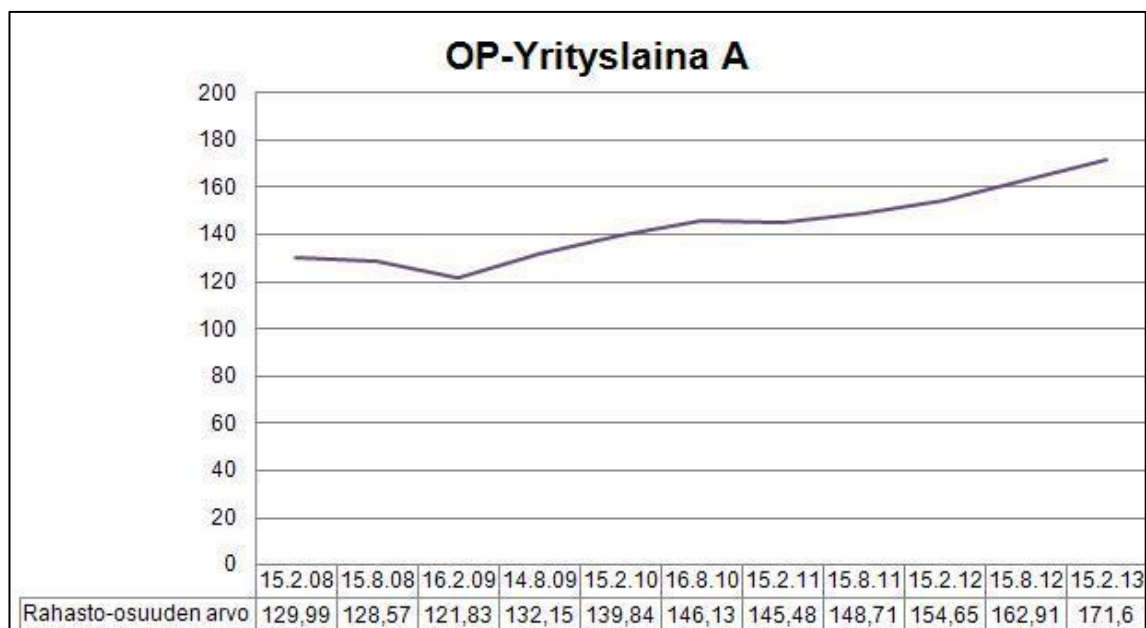
OP-Yrityslaina A sijoittaa varallisuutensa enimmäkseen eurooppalaisiin korkean luottoluokituksen omaavien yritysten liikkeeseen laskettuihin euromääräisiin joukkovelkakirjalainoihin. Sijoitusrahaston kokonaisvarallisuudesta ainakin 90 % sijoitetaan arvopapereihin. (Osuuspankki 2013e.)

Seuraavalla sivulla oleva taulukko 5 kuvaa Yrityslaina A:n perustietoja, josta käy ilmi, että sijoitusrahaston vertailuindeksinä toimii Barclays Euro Aggregate Corporate. Taulukosta käy myös ilmi sijoitusrahaston kustannukset, joista voidaan huomioda merkitäpalkkion ja lunastuspalkkion olevan samansuuruiset. OP-Yrityslaina A:n hallinnointipalkkio on hiukan suurempi, kuin vertailukohteena olevan Korkosalkku A:n hallinnointipalkkio. Kuten taulukosta käy ilmi, OP-Yrityslaina A:n hallinnointipalkkio on 0,63 %. Sijoitusrahaston volatiliteetti on 2,32 %, mikä kuvastaa OP-Yrityslaina A rahastosuuden arvon ja tuoton mahdollisuutta muuttua markkinatilanteiden mukana.

Taulukko 5. Perustiedot OP-Yrityslaina A- sijoitusrahastosta (Osuuspankki 2013e).

Rahasto	Perustamispäivä	Vertailuindeksi	Merkintäpalkkio	Lunastuspalkkio	Hallinnointipalkkio	Volatiliteetti 12 kk
Joukkovelkakirjalaina	1.12.2000	Barclays Euro Aggregate Corporate	0,25 %	0,25 %	0,63 %	2,32 %

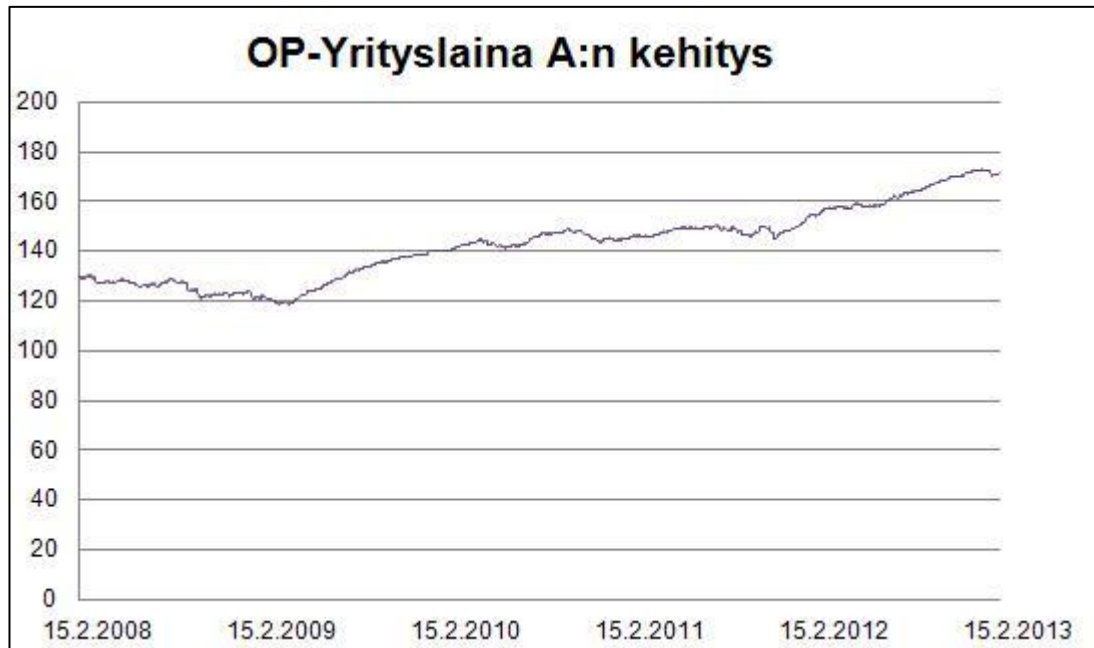
Alla oleva kuvio 10 kuvaa Yrityslaina A:n kehitystä puolivuositain. Kuviosta nähdään, että rahasto-osuuden arvo oli alimmillaan 16.2.2009, jolloin se oli 121,83 €. Vuoden aikana rahasto-osuus oli laskenut 6,27 %. Sijoitusrahaston alentuminen oli kuitenkin vain hetkellistä, sillä jo saman vuoden syksyllä rahasto oli jo arvokkaampi kuin tutkimuksen aloituspäivänä.

Kuvio 10. Yrityslaina A:n rahasto-osuudet puolivuositain (Osuuspankki 2013f).

Seuraavalla sivulla oleva kuvio 11 kuvaa Yrityslaina A:n kehitystä koko ajanjaksolta. Tarkasteltaessa kuviota voidaan todeta sijoitusrahaston kehityksen olevan tasaisesti nousevaa lähes koko tarkastelujakson ajan. Pieniä rahasto-osuuden arvonmuutoksia on esiintynyt vuoden 2008 loppupuolella, vuoden 2009 alussa sekä vuoden 2010 loppupuolella, joka jatkui vuoden 2011 alkuun asti. Yrityslaina A:n kehitys oli nousevaa koko vuoden 2012 ajan ja rahasto-osuuden arvo nousi viimeisen tarkastelu vuoden aikana 5,33 %, joka vastaa euromääräisesti 16,95 € rahasto-osuuden nousua. Rahas-

to-osuuden arvo oli alimmillaan 6.4.2009, jolloin rahasto-osuuden arvo oli laskenut tutkimuksen aloituspäivämäärän arvosta 8,73 %. Tutkimuksen aikana Yrityslaina A:n rahasto-osuus on ollut alimmillaan 118,63 €. Yrityslaina A:n arvonalentuminen viimeisen viiden vuoden ajalta heikkeni suurimmillaan siis euromääräisesti 11,36 €, mutta kuten taulukosta nähdään, Yrityslaina A:n kehitys on ollut vakuuttavaa pitkällä tähtäimellä.

Kuvio 11. Yrityslaina A:n kehitys (Osuuspankki 2013f).

7.2.4 OP-Suomi Arvo A

OP-Suomi Arvo A on osakerahasto, joka sijoittaa varallisuutta nimensä mukaisesti vain kotimaisille markkinoille. Osuuspankin antamien tietojen mukaan sijoitusrahaston sijoitukset keskitetään yhtiöiden osakkeisiin, joiden markkina-arvo on vähäinen verrattuna yhtiöiden oman pääoman arvoon. Tiedot voidaan laskea yhtiöiden taseen perusteella. (Osuuspankki 2013g.)

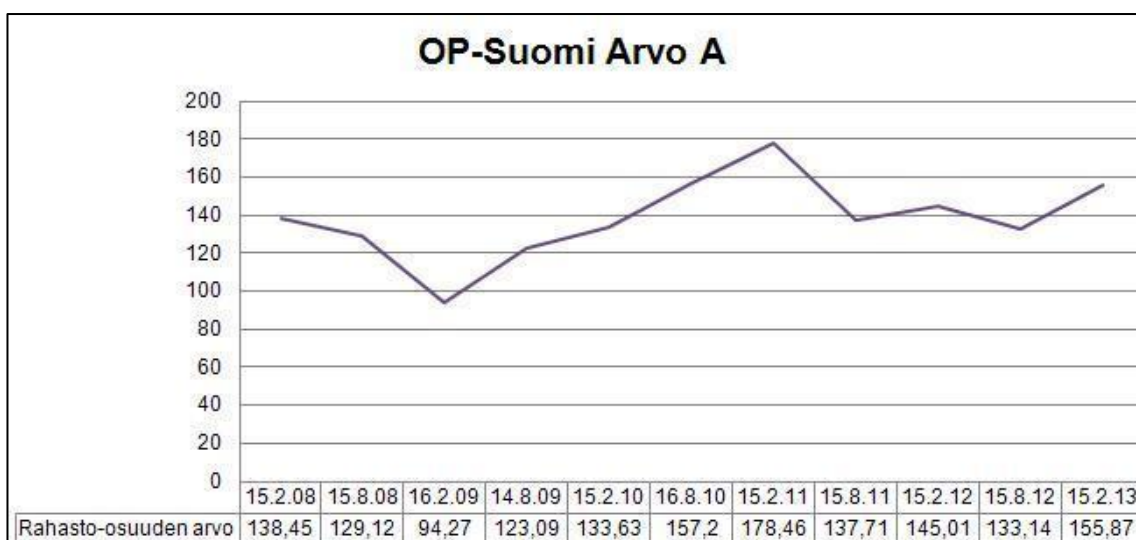
Seuraavalla sivulla oleva taulukko 6 kuvaa OP-Suomi Arvo A:n perustietoja, josta voidaan havainnoida sijoitusrahaston seuraavan OMX Helsinki CAP Yield-indeksiä. Sijoitusrahasto sivuston mukaan OMX Helsinki CAP-indeksiä käyttävä sijoitusrahasto voi sisältää korkeintaan 10 % yksittäistä osaketta rahaston kokonaismarkkina-arvosta (Sijoitusrahastot 2013). Taulukosta voidaan havaita myös sijoitusrahaston kustannusten olevan korkeampia kuin esimerkiksi OP-Euro A-rahastossa. Sijoitusrahastossa on

myös korkeampi hallinnointipalkkio, mikä tukee sijoitusrahastojen ideaa tuoton ja riskin suhteen. Tarkasteltaessa OP-Suomi Arvo A:n volatiliiteettia, voidaan sanoa, että salkun arvossa on tapahtunut muutoksia ja näin ollen sijoitusrahaston tuotto on epävarmempaa suuren volatiliiteetti luvun vuoksi. OP-Suomi Arvo A:n volatiliiteetti on suurin vertailtavista sijoitusrahastoista, sillä kuten taulukosta voidaan havaita volatiliiteetin olevan 19,80 %.

Taulukko 6. Perustiedot OP-Suomi Arvo A-sijoitusrahastosta (Osuuspankki 2013g).

Rahasto	Perustamis-päivä	Vertailuin-deksi	Merkintä-palkkio	Lunastus-palkkio	Hallinnointi-palkkio	Volatili-teetti 12 kk
Osakera-hasto	1.10.1994	OMX Hel-sinki CAP Yield	1 %, mini-missään 8 euroa	1 %, mini-missään 8 euroa	1,60 %	19,80 %

Alla oleva kuvio 12 kuvaa Suomi Arvo A:n puolivuotiskehitystä, josta voidaan havaita, että sijoitusrahastossa on tapahtunut heilahteluita viimeisen viiden vuoden aikana. Puolenvuoden lukuja tarkasteltaessa voidaan havaita, että kyseisen rahaston alin rahasto-osuuden arvo oli 16.2.2009, jolloin se oli 94,27 €. Finanssikriisi iski Suomi Arvo A:n selkeästi, sillä yhden vuoden aikana rahasto-osuus oli tippunut 31,91 % (44,18 €). Rahasto-osuuden alentumisen jälkeen sijoitusrahasto kasvoi tasaisesti kaksi vuotta, kunnes rahasto-osuus palasi vuonna 2011 syksyllä lähes samalle tasolle kuin tutkimuksen aloituspäivänä.

Kuvio 12. Suomi Arvo A:n rahasto-osuudet puolivuositain (Osuuspankki 2013h).

Alla oleva kuvio 13 kuvaa Suomi Arvo A:n kehitystä viimeisen viiden vuoden aikana. Kuviosta voidaan havaita rahasto-osuuden heilahtelut, mikä tukee osakerahastojen käyttäytymistä. Osakkeet ja osakerahastot heilahtelevat sijoitusrahastoista eniten niiden riskisyyden vuoksi. Alimmillaan Suomi Arvo A:n rahasto-osuus oli keväällä 9.3.2009, jolloin se oli 75,22 €. Aloituspäivän rahasto-osuuden arvoon verrattuna, rahaston arvo oli laskenut 45,66 %. Kuviosta huomaa myös selkeästi loppuvuonna 2011 tapahtuneen notkahduksen rahasto-osuuden arvonalentumisessa. Rahasto-osuuden arvo elpyi hiukan vuoden 2012 alussa edellisen vuoden kohtaamasta taantumasta, kunnes taas romahti kesäkuussa 2012 samalle tasolle.

Kuvio 13. Suomi Arvo A:n kehitys (Osuuspankki 2013h).

7.2.5 OP-Horisontti 2035

OP-Horisontti 2035 sijoittaa sijoittajien varallisuuden kansainvälisesti osake- ja korkorahastoihin. Sijoitusrahasto luokitellaan erikoisrahastoksi, sillä kyseinen rahasto on rahastojen rahasto. Sijoitusrahaston osakesijoitukset hajautetaan tehokkaasti maailman osakemarkkinoille. OP-Horisontin 2035 korkorahaston sijoitukset koostuvat valtion- ja yrityslainoista. Korkorahaston pääpaino painottuu länsimaihin, mutta osa korkorahaston osuudesta voidaan myös Osuuspankin tietojen perusteella sijoittaa kehittyville

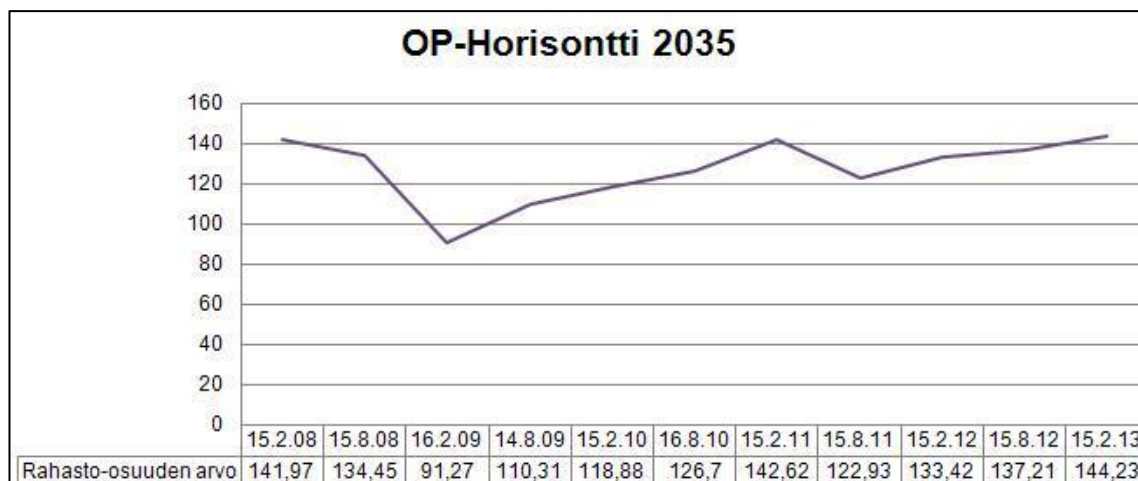
markkinoille. Rahasto tunnetaan toisella nimellään ikäkausirahastona, sillä kyseisen rahaston riski pienenee tavoitellun vuoden lähestyessä, eli tässä tapauksessa riski pienenee mitä lähemmäs mennään vuotta 2035 kohti. (Osuuspankki 2013i.)

Taulukko 7 kuvaa perustietoja OP-Horisontti 2035-sijoitusrahastosta. Sijoitusrahaston vertailuindeksinä toimii yhdistelmäindeksi, sillä kuten esittelyssä käy ilmi, sijoitusrahaston varallisuutta sijoitetaan niin osake- kuin myös korkorahastoihin. Sijoitusrahastossa kustannuksia syntyy merkintäpalkkiosta, lunastuspalkkiosta sekä hallinnointipalkkiosta. Simolan mukaan sijoitusajalla on merkitystä sijoitusrahaston lopputulokseen, sillä mitä pidempi on sijoitusaika, niin sitä suurempi merkitys sijoitusrahaston kustannuksilla on (Simola 2013, 30–34). Taulukosta käy myös ilmi, että OP-Horisontti 2035 volatiliiteetti on 9,30 %, mikä kuvaa rahasto-osuuden arvon ja tuoton mahdollista heilahtelua.

Taulukko 7. Perustiedot OP-Horisontti 2035-sijoitusrahastosta (Osuuspankki 2013i).

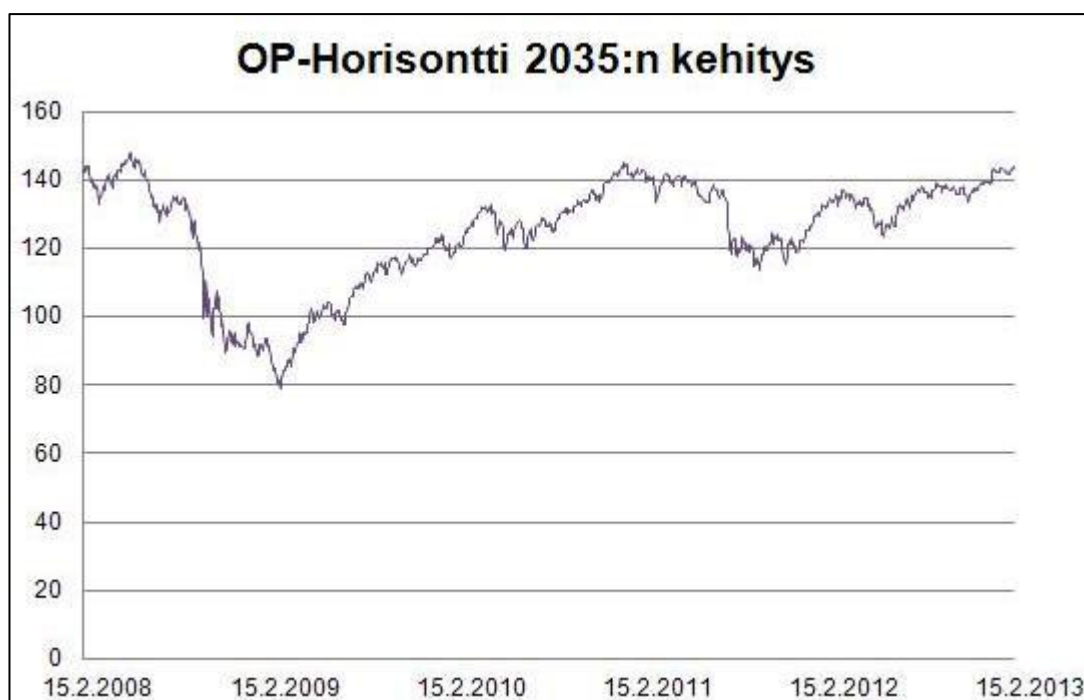
Rahasto	Perustamis- päivä	Vertailuin- deksi	Merkintä- palkkio	Lunastus- palkkio	Hallinnointi- palkkio	Volatili- teetti 12 kk
Rahas- tojen rahasto	15.9.2005	Yhdistel- mäindeksi	1 %, mini- missään 8 euroa	1 %, mini- missään 8 euroa	1,40 %	9,30 %

Seuraavalla sivulla olevasta kuviosta 14 voidaan havaita OP-Horisontti 2035 sijoitusrahasto-osuuden arvossa tapahtuneet puolivuositteiset muutokset. Alimmillaan sijoitusrahasto-osuuden arvo oli 16.2.2009, kun sen arvo oli 91,27 €. Rahastoon finanssikriisi vaikutti voimakkaasti, sillä tarkasteltaessa 15.2.2008 ja 16.2.2009 rahasto-osuuden arvoja, voidaan havaita sijoitusrahaston rahasto-osuuden alenevan peräti 35,71 % (50,70 €). Sijoitusrahaston elpyminen on tapahtunut vaihtelevasti, sillä keväällä vuonna 2011 sijoitusrahasto arvo-osuus oli samaa luokkaa, kuin mitä se oli keväällä 2008. Kuitenkin vuoden 2011 syksyllä rahasto-osuus oli laskenut huomattavasti kevään luvusta.

Kuvio 14. OP-Horisontti 2035:n rahasto-osuudet puolivuositain (Osuuspankki 2013j).

Seuraava kuvio 15 kuvaa OP-Horisontti 2035:n kehitystä viimeisen viiden vuoden rahasto-osuuksien arvojen perusteella. Verratessa kuviota ylempään kuvioon, voidaan todeta, että OP-Horisontti 2035:n kehitys on ollut tasaisempaa, kun huomioon otetaan kaikki luvut eikä vain kiinnitetä huomiota puolenvuoden lukuihin. Tutkimuksen aikana rahasto-osuuden arvo oli 9.3.2009 kaikista alhaisin, kun rahasto-osuus oli laskenut tutkimuksen aloituspäivämäärän arvosta peräti 44,29 %. Sijoitusrahaston rahasto-osuuden arvo oli alimmillaan 79,08 €.

Kuvio 15. OP-Horisontti 2035:n kehitys (Osuuspankki 2013j).

7.3 Aineiston keräys ja käsittely

Opinnäytetyön tutkimukseen on kerätty monipuolisesti kirjallisuuslähteitä sekä artikkelilähteitä, jotta tutkimuksesta tulisi luotettava ja yhtenäinen. Tutkimuksen analysoimisessa on viitattu teoriaosuudessa kerättyihin aineistoihin. Tutkimuksen aineisto koostuu kirjallisuuslähteiden lisäksi myös sijoitusneuvojan haastattelusta sekä valittujen sijoitusrahastojen rahasto-osuuksien arvonmuutoksista, jotka on otettu Osuuspankin Internet-sivustoilta.

Sijoitusneuvojan haastattelu suoritettiin Klaukkalan konttorissa ja haastattelussa pyrittiin keskittymään tämän työn sisältöön vaikuttaviin asioihin mahdollisimman kattavasti. Haastattelu suoritettiin suullisesti ja haastattelija keräsi materiaalin omiin muistiinpanoihin, jotka kirjoitettiin myöhemmin puhtaaksi koneelle. Haastattelusta kerrotaan tarkemmin luvussa 8.1.

Tutkimuksen erittäin oleellisena aineistona toimivat Osuuspankin sijoitusrahastojen rahasto-osuudet. Osuuspankin Internet-sivustoilta näkee viimeisen viiden vuoden ajalta valitsemansa sijoitusrahaston rahasto-osuuden päivittäisen arvon. Tässä työssä esiintyviin graafeihin on siis koottu valituista sijoitusrahastoista jokapäiväiset rahasto-osuuden arvot, mitä sivustolta löytyy. Graafit on koottu alkuperäisistä lähteistä, joten niiden sisältöä ei ole muutettu.

8 Tulokset

8.1 Sijoitusneuvojan näkemykset

Tässä luvussa kerron ensiksi sijoitusneuvojan näkemyksistä ja kokemuksista sijoittamiseen liittyen yleisesti ottaen, sekä miten hän koki finanssikriisin vaikuttavan omaan työskentelyyn. Haastattelukysymykset oli jaettu kolmeen eri osaan, jossa tutkittiin sijoittajan arviointia, sijoituskohteita sekä finanssikriisin vaikutusta sijoituskohteisiin. Haastattelukysymykset löytyvät liitteestä 1.

Ensimmäisessä vaiheessa selvitettiin sijoittajan arviointia. Sijoitusneuvojan mukaan sijoittajan tulee kiinnittää eniten huomiota sijoituspäätöstä tehdessään omaan kokonaisvarallisuuteen sekä ajan huomioon ottamiseen. Nykypäivänä suomalaiset ovat

kiinnostuneempia sijoittamisesta, sillä he tietävät inflaation pienentävän kasvattamaa omaisuutta, jos varallisuutta pidetään normaaleilla pankkitileillä. Sijoittajan riskinsietokyvyn tunnistaminen on sijoitusneuvojan mielestä erittäin oleellista sijoituspäätöstä tehtäessä, koska todellinen riskinsietokyky tulee esille arvonalentumisten yhteydessä. Riskinsietokyvyn mittaaminen on tärkeää tuotto-odotuksenkin suhteen, sillä moni sijoittaja haluaa tuottoa, mutta ei ole valmis ottamaan niin paljon riskiä. (Saarinen 2013.)

Sijoitusneuvoja on itse huomannut kyseisessä konttorissa työskennellessään, että sijoitusrahastoista korkorahastot ovat suositumpi sijoituskohde, kuin osakerahastot. Sijoitusneuvojan mukaan sijoitusrahastoihin sijoittajat haluavat mukaan markkinoille pienilläkin summilla. Tyypillisesti sijoitusrahastoihin sijoittajat ovat hiukan kiinnostuneita markkinoista, mutta ajallisesti heillä ei ole mahdollisuutta toimia aktiivisena sijoittajana, joten yhdeksi hyväksi vaihtoehdoksi jää tällöin sijoitusrahastot. (Saarinen 2013.)

Haastattelussa käsiteltiin sijoituskohteita ja sijoitusvaihtoehtojen tarjontaa lyhyesti. Sijoitusneuvojan mukaan sijoituskohteita on monipuolisesti tarjolla kaikenlaisille sijoittajille. Nykyään informaatiota saadaan helposti ja kätevästi esimerkiksi Rahastoyhtiön Internet-sivuston kautta, mikä mahdollistaa asiakkaan oman aktiivisuuden sijoituskohdetta miettiessä. Kuitenkin sijoitusneuvojan näkemyksen mukaan sijoitusvaihtoehtoja on liikaa tarjolla ja koko ajan markkinoille kehittyä uusia vaihtoehtoja vanhojen huonosti menestyneiden tilalle. Muutokset aiheuttavat niin sijoittajille, kuin myös sijoitusneuvojille perehtymistä esimerkiksi uuteen sijoitusrahastoon ja sen ominaisuuksiin. (Saarinen 2013.)

Sijoituskohteen valintaan sekä menestykseen vaikuttaa riskinsietokyvyn lisäksi myös sijoituksen hajauttaminen. Sijoitusneuvojan mielestä hajauttaminen ei ole järkevää silloin, jos hajautettava summa on pieni. Tehokkaasta hajauttamisesta puhutaan silloin, kun sijoittaja on sijoittanut varallisuuttaan maantieteellisesti, ajallisesti, eri toimialoille sekä eri sijoitusinstrumentteihin. (Saarinen 2013.)

Sijoitusneuvoja kuvaili sijoittajien käyttäytyvän kahdella eri tavalla finanssikriisin iskessä. Osa sijoittajista halusi myydä kaikki sijoitusrahastonsa paniikissa pois ja osa sijoittajista jäi vain odottelemaan sijoitusrahaston loppulukemaa. Finanssikriisin alkutaipaleella ja taantuman kestäessä pidempään, sijoitusneuvoja huomasi omassa työssään tapahtuvia muutoksia. Hänen mukaansa yhteydenotot lisääntyivät huomattavasti, jolloin pääpuheenaiheena oli sijoittajan sijoitusrahaston nykyinen tilanne ja se, onko sijoit-

tajan varallisuus turvassa. Sijoitusneuvojan mielestä finanssikriisi näkyi pelkona sijoittajien käyttäytymisessä, mikä tukee varallisuuden äkillistä poistamista sijoitusrahastoista. (Saarinen 2013.)

Finanssikriisi on oiva huomio siitä, miten sijoittajien tuli arvioida omaa riskinsietokykyä uudelleen, kun on tarkasteltu sijoittajien äkillistä toimintaa kyseisenä ajanjaksona. Riskinsietokyky aleni huomattavasti joka puolella maailmaa, koska finanssikriisi oli maailmanlaajuinen ja näin ollen minkään sijoitusrahaston elpyminen ei ollut varmaa. Useimmat sijoittajat halusivat pelastaa jäljelle jääneen varallisuuden, vaikka rahasto-osuuden arvo olisi ollut aikaisempaa alhaisempi. Sijoittajat pelkäsivät varallisuuden menettämistä kokonaan, sillä finanssikriisin myllätessä markkinoiden elpymisestä ei ollut tietoaakaan.

8.2 Sijoitusrahastojen kehityksen arviointi

Sijoitusrahastojen perustietoja ja rahasto-osuuksien arvonmuutoksia tarkisteltaessa voidaan sanoa, että OP-Horisontti 2035 kärsi finanssikriisin aikana hetkellisesti suurimman arvonheilahtelun. OP-Suomi Arvo A ja OP-Horisontti 2035 sijoitusrahastojen rahasto-osuudet alenivat 15.2.2008–16.2.2009 välisenä ajanjaksona yli 30 % (40 €). OP-Suomi Arvo A-sijoitusrahaston rahasto-osuus aleni 31,91 % (44,18 €) ja OP-Horisontti 2035:n rahasto-osuus aleni 35,71 % (50,70). Muiden sijoitusrahastojen rahasto-osuus aleni alle 10 %.

OP-Euro A sijoitusrahaston rahasto-osuuden arvo laski ensimmäisen tarkasteltavan vuoden aikana 1,64 €, mikä kuulostaa pieneltä summalta, mutta rahasto-osuuden arvonalentumisella oli pitkäaikainen vaikutus rahaston ennalleen elpymiseen. Rahasto-osuuden arvo palasi vasta neljän vuoden päästä samaan lukemaan, kuin mitä se oli vuonna 2008. Viiden vuoden rahasto-osuuden kehitystä tutkittaessa, voidaan todeta rahasto-osuuden arvon kehittyneen 1,18 %. OP-Euro A:n 12 kuukauden volatiliteetti on 0,32 %, kun taas vastaavanlaisesti sen sharpe-luku on -1,32 (Osuuspankki 2013a). Negatiivinen sharpe-luku kuvaa riskittömän koron huonommasta tuotosta, niin kuin jo aikaisemmin kerroin kappaleessa 5.3.

OP-Korkosalkku A kehittyi positiivisesti finanssikriisin myllätessä. Viiden vuoden tarkastelujakson aikana OP-Korkosalkku A:n rahasto-osuus on kehittynyt 15,36 %. Kyseinen rahasto oli ainoa, jonka rahasto-osuus ei laskenut ensimmäisen tarkasteluvuoden ai-

kana. Korkosalkku A:n kehitys oli positiivista lähes koko tarkastelujakson ajan. OP-Korkosalkku A:n volatilitteetti on 1,38 % ja sen sharpe-luku on 3,47 (Osuuspankki 2013c). Sijoitusrahaston positiivinen sharpe-luku kertoo kannattavasta riskinotosta.

OP-Yrityslaina A:n rahasto-osuus laski 6,27 % (8,16 €) ensimmäisen tarkasteluvuoden aikana. Viiden vuoden kehitystä tarkasteltaessa havaittiin rahasto-osuuden kehittyneen 32,01 %, mikä osoittaa sijoitusrahaston hyvää ja vankkaa kehitystä vuosien varrella. Euromääräisesti OP-Yrityslaina A oli tutkimuksen lopetuspäivänä 41,61 € arvokkaampi, kuin tutkimuksen aloituspäivänä. OP-Yrityslaina A:n 12 kuukauden volatilitteetti on 2,32 % ja sen sharpen luku on 4,02 (Osuuspankki 2013e). Positiivinen sharpen luku kertoo sijoituskohteen olevan kannattava riskiin verrattuna.

OP-Suomi Arvo A:n rahaston ensimmäisen vuoden suuren arvonalentumisen osa syytä voi olla hajauttaminen vain kotimaisille osakemarkkinoille. Sijoitusrahastot ovat valmiiksi hajautettuja, mutta tässä esimerkissä mielestäni voidaan todeta, että kyseistä sijoitusrahastoa ei ollut hajautettu riittävän tehokkaasti finanssikriisin iskiessä, muihin vertailtaviin rahastoihin nähden. Kuitenkin viiden vuoden tarkastelujakson aikana rahasto-osuus on kehittynyt 12,58 %. OP-Suomi Arvo A:n rahasto-osuus on kasvanut tutkimuksen aloituspäivämäärän rahasto-osuuden arvosta 17,42 €. Näiden tietojen perusteella voidaan siis sanoa, että kotimaiset osakemarkkinat ovat kehittyneet viimeisen viiden vuoden aikana vaihtelevasti, mutta hyvää vauhtia. OP-Suomi Arvo A:n 12 kuukauden volatilitteetti on 19,80 % ja sen sharpen luku on 0,56 (Osuuspankki 2013g). Sijoitusrahaston sharpen luku on positiivinen, joka kuvaa sijoitusrahaston tuottavuutta riskin suhteen.

OP-Horisontti 2035:n arvonalentuminen oli mielestäni havaittavissa rahaston riskisyyden vuoksi. Sijoitusrahaston strategia perustuu riskisyyden pienentämiseen vasta tavoitellun vuoden lähestyessä. OP-Horisontti 2035-rahasto oli sijoittanut sijoittajien varallisuutta sekä korko- että osakemarkkinoille, jolloin myös riski on suurempi, kuin pelkästään korkomarkkinoille sijoittavan sijoitusrahaston. OP-Horisontti 2035 on viiden vuoden aikana kehittynyt maltilliset 1,59 %. Tutkimuksen lopetuspäivänä sijoitusrahasto oli vain 2,26 € arvokkaampi, kuin tutkimuksen aloituspäivänä, joten tutkimuksessa voidaan todeta finanssikriisillä ja sen seurauksena aiheutuvan rahasto-osuuden arvonalentumisella olevan suuri vaikutus sijoitusrahaston rahasto-osuuden elpymiseen. OP-Horisontti 2035:n 12 kuukauden volatilitteetti on 9,30 % ja sen sharpen luku vastaa-

valta ajalta on 0,78 (Osuuspankki 2013i). Voidaan siis todeta, että sijoitusrahaston riskiin ja tuottoon nähden salkku on tuottanut erittäin minimaalisesti.

Taulukko 8 on koottu sijoitusrahastojen prosentuaaliset kehitykset viimeisen viiden vuoden ajalta. Taulukon tiedot on kerätty Osuuspankin Internet-sivustolta, sijoitusrahastojen kurssitiedoista ja kurssitietojen perusteella olen laskenut sijoitusrahastojen kehitykset alla olevaan taulukkoon.

Taulukko 8. Vertailtavien sijoitusrahastojen prosentuaalinen kehitys viiden vuoden ajalta (Osuuspankki 2013a-j).

OP-Euro A	OP-Korkosalkku A	OP-Yrityslaina A	OP-Suomi Arvo A	OP-Horisontti 2035
1,18 %	15,36 %	32,01 %	12,58 %	1,59 %

Rahastojen prosentuaalista kehitystä tarkasteltaessa, voidaan havaita OP-Euro A:n kehittyneen kaikista maltillisimmin. Taulukon 8 perusteella havaitaan, että OP-Horisontti 2035 kehitys on OP-Euro A sijoitusrahastoon verrattuna hiukan parempi. Kuitenkin, otettaessa huomioon sijoitusrahastojen hallinnointipalkkiot, voidaan havaita, että OP-Euro A on ollut kannattavampi sijoituskohde, kuin OP-Horisontti 2035. Taulukko 9 on koottu vertailtavien sijoitusrahastojen hallinnointipalkkiot, josta nähdään muun muassa, että OP-Euro A:n hallinnointipalkkio on 0,30 %, kun taas OP-Horisontti 2035 hallinnointipalkkio on peräti 1,40 %. Sijoitusrahastojen kannattavuuteen vaikuttaa hallinnointipalkkiot, sillä niin kuin olen aikaisemmin maininnut, mitä suurempi hallinnointipalkkio on, sitä suuremmat ovat sijoitusrahaston kustannukset. Kustannukset pienentävät sijoitusrahastoon sijoittajan saamaa osuutta.

Taulukko 9 Vertailtavien sijoitusrahastojen hallinnointipalkkiot (Osuuspankki 2013 a-j).

OP-Euro A	OP-Korkosalkku A	OP-Yrityslaina A	OP-Suomi Arvo A	OP-Horisontti 2035
0,30 %	0,60 %	0,63 %	1,60 %	1,40 %

Taulukko 9 tarkisteltaessa tarkemmin, havaitaan sijoitusrahastojen hallinnointipalkkioiden eroavaisuudet toisistaan. OP-Suomi Arvo A-sijoitusrahastolla on kaikista suurin hallinnointipalkkio ja vastaavanlaisesti OP-Euro A:lla on pienin hallinnointipalkkio. Vertailtavat sijoitusrahastot olivat ominaisuuksiltaan erilaisia ja pelkän prosentuaalisen

kehityksen perusteella ei voida perustella, mikä sijoitusrahasto on pärjännyt markkinoilla kaikista parhaiten, sillä hallinnointipalkkiot tulee ottaa myös huomioon.

Vertailtavien rahastojen arvo-osuudet ovat kasvaneet maltillisesti viimeisen viiden vuoden aikana ja rahastot täyttävät sijoitusrahastojen kriteerit pärjätäkseen markkinoilla. Sijoitusrahastojen valikoimista poistetaan huonosti menestyneet rahastot, sillä ne eivät ole sijoittajille, eikä Rahastoyhtiöille kannattavia. Tarkisteltaessa vertailtavien sijoitusrahastojen kehitystä viimeisen viiden vuoden ajalta, mielestäni huomion arvoinen seikka on muun muassa Yrityslaina A:n positiivinen ja vakaa kehitys rahasto-osuuksien arvoja tutkittaessa. Yrityslaina A on kehittynyt vertailtavista rahastoista kaikista selkeimmin ja parhain tuloksin.

9 Johtopäätökset ja yhteenveto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää finanssikriisin vaikutusta Osuuspankin viiteen eri sijoitusrahastoon tutkimalla viiden vuoden rahasto-osuuksien arvoja. Tutkimuskohteena olleet sijoitusrahastot olivat ominaisuuksiltaan erilaisia ja näin ollen tutkimuksesta tuli mielenkiintoinen ja selkeä.

Tutkimusongelmana oli selvittää finanssikriisin vaikutusta sijoitusrahastojen arvonmuutoksiin sekä selvittää missä vaiheessa sijoitusrahastot alkoivat elpyä. Tutkimuksen tulokset kuvaavat mielestäni finanssikriisin syvää vaikutusta sijoitusrahastojen arvonmuutoksiin.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa ja tutkimusosuudessa pyrittiin käyttämään luotettavia ja ajankohtaisia lähteitä. Tutkimuksia arvioidaan yleisesti ottaen luotettavuuden ja pätevyyden perusteella, jotka tunnetaan myös nimeltään reliaabelius ja validius. Hirsjärvi kuvailee reliabiliteetin tarkoittavan tutkimuksen kohteen toistettavuutta, jossa pyritään saamaan samoja tuloksia (Hirsjärvi ym. 2008, 226–227.) Laadullinen tutkimusosio koostui tässä työssä yhden sijoitusneuvojan haastattelusta, joten kyseisen haastattelun perusteella ei voida todentaa täysin tutkimuksen luotettavuutta. Mielestäni työ on kuitenkin luotettava, sillä työ on yhtenäinen teoriaosuuden, haastattelun ja tutkimuksesta saatujen tulosten kanssa. Jokaisella osiolla oli oma merkitys tässä työssä ja tutkimuksen tuloksia tarkisteltaessa voidaan todeta kirjoitettujen tietojen olevan luotettavia.

Teemahaastatteluuun osallistuva sijoitusneuvoja on pätevä ja luotettava alanosaava henkilö, sillä hän on toiminut alalla jo useamman vuoden ja hän on suorittanut sijoituspalvelu (APV1) ja sijoitusneuvoja (APV2) tutkinnot. Sijoituspalvelututkinnossa selvitetään, onko tutkimukseen osallistuva henkilö sijoituspalvelualan töihin sopiva, jossa tutkitaan erityisammattitaidon riittävyyttä ja monipuolista osaamista eri oppialoilta (Finanssialan keskusliitto 2013a). Sijoitusneuvojatutkinto on jatkotutkinto, jossa syvennytään laajemmin sijoituspalvelututkinnossa opittuihin tietoihin (Finanssialan keskusliitto 2013b). Tutkinnot vahvistavat mielestäni sijoitusneuvojan tuomaa lisäarvoa tähän opinäytetyöhön.

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran mukaan tutkimuksen luotettavuus saattaa kärsiä haastattelutilanteessa tutkitun henkilön käyttäytymisen vuoksi. Heidän mukaansa tutkitu henkilö saattaa puhua haastattelutilanteessa eritavalla, kuin normaalisti. He korostavat teoksessaan, että tämän seikan vuoksi, haastattelun avulla saatavien tietojen yleistämistä ei kuuluisi liioitella. (Hirsjärvi ym. 2008, 202.)

Tutkimuksen pätevyydellä tarkoitetaan tutkimusmenetelmän sopivuutta tutkimukseen, johon on haluttu kerätä vastauksia. Hirsjärven mukaan tutkimus on validius, jos tutkimusmenetelmä on mitannut sitä, mitä tutkimuksessa oli tarkoitus selvittää. (Hirsjärvi ym. 2008, 226.) Tämän opinäytetyön tutkimusosiossa haluttiin selvittää finanssikriisin vaikutusta valittuihin viiteen eri sijoitusrahastoon ja kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä tuki kyseisen tutkimusongelman selvittämistä.

Tutkimuksessa käytetyt tutkimusmenetelmät sopivat tutkimusongelmien selvitykseen, sillä haastattelun avulla sai laajemman kuvan sijoitusrahastoihin sijoittajista sekä finanssikriisin vaikutuksesta sijoitusrahastoihin. Haastattelu mahdollisti kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän yhdistämisen kvantitatiiviseen numeeriseen tutkimusmenetelmään. Näiden kahden tutkimusmenetelmän yhdistämistä kutsutaan termillä triangulaatio. Yksi triangulaatio termin ensimmäisiä käyttäjiä oli Denzin, joka jakoi termin käytön neljään eri kategoriaan. Kategoriat ovat metodologinen-, tutkija-, aineisto- ja teoreettinen triangulaatio. Nykypäivänä triangulaation lisäksi käytetään vastaavanlaisia termejä, jotka tarkoittavat tutkimusmenetelmien yhdistämistä, mutta ne tunnetaan eri nimillä. Hirsjärven mukaan triangulaatiota voidaan myös kutsua kiteyttämiseksi ja monimetodiseksi lähestymistavaksi. (Hirsjärvi ym. 2008, 228.)

Tutkimuksen avulla selvisi sijoitusrahastoissa tapahtuneet muutokset finanssikriisin myllätessä sekä sijoitusrahastojen alhaisimmat arvot kyseisenä ajanjaksona. Sijoitusrahastojen yhtenä houkuttelevuutena on sijoitusrahastojen myyminen pois ennen ajateltua myyntipäivää. Finanssikriisin aikana sijoittajat toimivat keskenään samalla tavalla, mikä ei auttanut markkinatilannetta. Markkinat toimivat hyvin silloin, kun sijoituskohteiden ostajia ja myyjiä on suhteessa saman verran. Finanssikriisin aikana markkinoilla tapahtui kuitenkin vain liikettä yhteen suuntaan, kaikki halusivat myydä sijoituskohteita pois ja kukaan ei halunnut ostaa sinä aikana. Kiteytetysti sanottuna tutkimuksen perusteella voidaan todeta finanssikriisin vaikuttaneen sijoitusrahastojen kehitykseen huomattavasti.

Lähteet

Elo, Henri 2011. Löydä helmet – vältä kuplat. Tie tuottavaan osakesijoittamiseen. 8. uudistettu painos, täyspäivitys 2011. Tmi Henri Elo, omakustanne. Kajaani.

Erola, Marko 2012. Paras sijoitus. Itsepuolustusopas sijoittajille. 8.painos. Talentum, Helsinki.

FIM 2013. Yleisimmät kysymykset sijoitusobligaatioista. <https://www.fim.com/sijoitus-koulu/obligaatioihin-sijoittaminen/faq>. Luettu 21.2.2013.

Finanssialan keskusliitto 2013a. Sijoituspalvelututkimnon (APV1) vaatimukset. http://www.sijoittajapalvelin.net/pdf/APV1_vaatimukset2013.pdf. Luettu 14.3.2013.

Finanssialan keskusliitto 2013b. Sijoitusneuvojan tutkimnon (APV2) vaatimukset. http://www.sijoittajapalvelin.net/pdf/APV2_vaatimukset2013.pdf. Luettu 14.3.2013.

Global rates. Euribor interest rates 2007. <http://www.global-rates.com/interest-rates/euribor/2007.aspx>. Luettu 27.3.2013.

Global rates. Euribor interest rates 2008. <http://www.global-rates.com/interest-rates/euribor/2008.aspx>. Luettu 12.3.2013.

Harakka, Timo 2009. Luoton loppu. Rahavallan raunioilta kohti uutta kapitalismia. 2. korjattu painos. WSOY, Helsinki.

Heiskanen, Mirva 2008. Näkemiin rahasto, kohta nähdään taas. Talouselämä. Päivitetty 21.11.2008. <http://www.talouselama.fi/sijoittaminen/nakemiin+rahasto+kohta+nahdaan+taas/a2055970>. Luettu 21.2.2013.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2008. Tutki ja kirjoita.13.–14.,osin uudistettu painos. Tammi, Helsinki.

Holmström, Bengt 2010. Vuosien 2007–2008 paniikki-Moderni versio talletuspaosta. Teoksessa Kriisin jälkeen. Rouvinen, Petri & Ylä-Anttila, Pekka. Taloustieto Oy, Helsinki, 39–55.

Holtari, Seija 2008. Finanssikriisi raateli rahastot. Talouselämä. Päivitetty 5.1.2012. <http://www.talouselama.fi/sijoittaminen/finanssikriisi+raateli+rahastot/a2049562>. Luettu 21.2.2013.

Ja paras paikka sijoittaa rahasi on... 2007. Talouselämä. Päivitetty 21.11.2008. <http://www.talouselama.fi/uutiset/ja+paras+paikka+sijoittaa+rahasi+on/a2049919>. Luettu 21.2.2013.

Kallunki, Juha-Pekka & Martikainen, Minna & Niemelä, Jaakko 2007. Ammattimainen sijoittaminen. 5.,uudistettu painos. Talentum Media Oy.

Kauppalehti 2012a. Oma raha-uutiset. Rahastosijoittaja, muista valuuttariski. Päivitetty 21.2.2013.<http://www.kauppalehti.fi/omaraha/rahastosijoittaja,+muista+valuuttariski/201211312345>. Luettu 21.2.2013.

Kauppalehti 2012b. Oma raha. Analyysit. Tuottoanalyysi. Päivitetty 18.4.2013 <http://www.kauppalehti.fi/5/i/porssi/analyysit/tuottoanalyysi.jsp?order=s&dir=desc>. Luettu 18.4.2013.

Korkman, Sixten & Lassila, Jukka & Valkonen, Tarmo 2010. Julkinen talous kriisin jälkeen - Minkälaista politiikkaa tarvitaan? Teoksessa Kriisin jälkeen. Rouvinen, Petri & Ylä-Anttila, Pekka. Taloustieto Oy, Helsinki, 233–244.

Kouvalainen, Satu 2011. Ahneutta vai sijoittajansuojaa? -sudenkuopat sijoittamisessa sijoittajansuojajohtajan näkökulmasta. Tilisanomat 32 (1), 64–67.

Lordon, Frédéric 2010. Rahamylyt kuriin. Into Kustannus Oy, Helsinki.

Nasdaq OMX Nordic. Indeksit. Helsinki Share index. OMX Helsinki_GI. Historialliset kurssitiedot 1.1.2008–31.12.2008. http://www.nasdaqomxnordic.com/indeksit/historialliset_kurssitiedot/?Instrument=FI0008900220. Luettu 12.3.2013.

Nikkinen, Jussi & Rothovius, Timo & Sahlström, Petri 2008. Arvopaperisijoittaminen. 1.-3. painos. WSOY, Helsinki.

Niskanen, Jyrki & Niskanen, Mervi 2010. Yritysrahoitus. 5.-6. painos. Edita Publishing Oy, Helsinki.

Osuuspankki 2013a. OP-Euro A. Perustiedot. https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit?sivu=fund_basic_data.html&sym=OPEUROA.FIF&id=32461&naviSelect=short. Luettu 7.3.2013.

Osuuspankki 2013b. OP-Euro A. Kurssitiedot. <https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit?sym=OPEUROA.FIF&id=32462&srcpl=3>. Luettu 7.3.2013.

Osuuspankki 2013c. OP-Korkosalkku A. Perustiedot. https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit?sivu=fund_basic_data.html&sym=OPKORKOSAA.FIF&id=32461&naviSelect=bond. Luettu 7.3.2013.

Osuuspankki 2013d. OP-Korkosalkku A. Kurssihistoria. <https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit?sym=OPKORKOSAA.FIF&id=32462&srcpl=3>. Luettu 7.3.2013.

Osuuspankki 2013e. OP-Yrityslaina A. Perustiedot. https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit?sivu=fund_basic_data.html&sym=OPYRLAIA.FIF&id=32461. Luettu 7.3.2013.

Osuuspankki 2013f. OP-Yrityslaina A. Kurssihistoria. <https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit?sym=OPYRLAIA.FIF&id=32462&srcpl=3>. Luettu 7.3.2013.

Osuuspankki 2013g. OP-Suomi Arvo A. Perustiedot. https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit?sivu=fund_basic_data.html&sym=OPSUOMIARA.FIF&id=32461&naviSelect=equity. Luettu 7.3.2013.

Osuuspankki 2013h. OP-Suomi Arvo A. Kurssihistoria. <https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit?sym=OPSUOMIARA.FIF&id=32462&srcpl=3>. Luettu 7.3.2013.

Osuuspankki 2013i. OP-Horisontti 2035. Perustiedot. https://www.op.fi/op/henkilo-asiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit?sivu=fund_basic_data.html&sym=OPHO2035.FIF&id=32461&naviSelect=asset_allocation. Luettu 7.3.2013.

Osuuspankki 2013j. OP-Horisontti 2035. Kurssihistoria. https://www.op.fi/op/henkilo-asiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit?sivu=fund_basic_data.html&sym=OPHO2035.FIF&id=32462&srcpl=3. Luettu 7.3.2013.

Pesonen, Mika 2011. Säästäjästä sijoittajaksi. Jokamiehen sijoitusopas. WSOYpro Oy, Jyväskylä.

Puttonen, Vesa. & Repo, Eljas 2011. Miten sijoitan rahastoihin. 5., uudistettu painos. WSOYpro Oyj, Helsinki.

Puttonen, Vesa 2009. Finanssikriisi. Elämää taantuman keskellä. Talentum, Helsinki.

Pörssisäätiö 2013. Vertailuindeksi. <http://www.porssisaatio.fi/blog/dictionary/vertailuindeksi/>. Luettu 7.3.2013.

Raatikainen, Leena 2008. Tavoitteellinen markkinointi. Markkinoinnin tutkimus ja suunnittelu. 1-3. painos. Edita Publishing Oy, Helsinki.

Rahastot söivät suomalaisilta 13 miljardia. 2008. Talouselämä. Päivitetty 5.1.2012. <http://www.talouselama.fi/sijoittaminen/rahastot+soivat+suomalaisilta+13+miljardia/a2044692>. Luettu 21.2.2013.

Rouvinen, Petri & Ylä-Anttila, Pekka 2010. Mistä olikaan kysymys? Johdanto ja yhteenveto. Teoksessa Kriisin jälkeen. Rouvinen, Petri & Ylä-Anttila, Pekka. Taloustieto Oy, Helsinki, 7–24.

Saarin, Kim 2013. Keski-Uudenmaan Osuuspankki, Klaukkala. Haastattelu 25.2.2013.

Sijoitusrahastot 2013. Sanasto. OMX Helsinki Cap-indeksi. <http://sijoitusrahastot.org/sanasto/>. Luettu 7.3.2013

Simola, Ulla 2013. Kuluhöylä heilahtaa huomaamatta. Taloustaito (3), 30–34.

Sokala, Hannu 2011. Talouskriisi 2008: Talous menee rikki. Taloussanomat. <http://www.taloussanomat.fi/talouskriisi/2011/09/11/talouskriisi-2008-talous-menee-rikki/201112776/294>. Luettu 21.2.2013.

Suomen Pankki 2013. Tilastot. Korot. Kuvaus. <http://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/korot/Pages/kuvaus.aspx>. Luettu 19.3.2013.

Suvanto, Antti & Virolainen, Kimmo. Rahoitusmarkkinat ja rahapolitiikka kriisin aikana ja sen jälkeen. Teoksessa Kriisin jälkeen. Rouvinen, Petri & Ylä-Anttila, Pekka. Taloustieto Oy, Helsinki, 57–70.

Terhemaa, Ahti 2004. Luottojohdannaiset vähentävät pankkien luottoriskejä. Päivitetty 4.5.2004. <http://www.taloussanomat.fi/arkisto/2004/05/04/luottojohdannaiset-vahentavat-pankkien-luottoriskeja/200422734/12>. Luettu 25.3.2013.

Tuhkanen, Jorma 2006. Korkokäsikirja sijoittajalle ja lainanottajalle. Edita Publishing Oy, Helsinki.

Väyrynen, Raimo 2010. Finanssikriisi ja globalisaation hallinta. Teoksessa Kriisin jälkeen. Rouvinen, Petri & Ylä-Anttila, Pekka. Taloustieto Oy, Helsinki, 113–125.

Haastattelukysymykset

Sijoittajan arvioiminen:

Mihin asioihin sijoittajan mielestäsi tulee kiinnittää eniten huomiota sijoituspäätöstä tehdessään?

Kuinka suuri merkitys sijoittajan riskinsietokyvyllä mielestäsi on?

Onko mielestäsi tärkeää riskinsietokyvyn mittaaminen?

Sijoittavatko suomalaiset enemmän korkorahastoihin kuin osakerahastoihin?

Millaiset odotukset sijoitusrahastoihin sijoittajilla on?

Minkä vuoksi he sijoittavat varallisuuttaan sijoitusrahastoihin?

Sijoituskohteet:

Onko mielestäsi sijoitusvaihtoehtoja tarjolla liian paljon?

Onko sijoitusten hajauttaminen mielestäsi aina järkevää, vai riippuuko se sijoitettavan summan määrästä?

Mitä mieltä olet passiivisesta sijoittamisesta ja indeksirahastoista yleisesti ottaen?

Ovatko ne mielestäsi kannattavia pitkällä aikavälillä?

Finanssikriisin vaikutuksen arviointi:

Miten finanssikriisi vaikutti näihin viiteen eri sijoituskohteeseen? Mihin sijoitusrahastoon finanssikriisi vaikutti eniten? Miksi?

Mikä näistä sijoitusrahastoista elpyi nopeiten?

Onko finanssikriisi vaikuttanut rahasto-osuuksien myyntiin? Miten?

Onko joku näistä rahastoista ollut suosittu sijoituskohteeksi?

Muuttivatko sijoittajat rahasto-osuuksiaan finanssikriisin puhjetessa?